

ΤΑ ΑΔΩΝΙΑ

ΗΤΟΙ

Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΘΟΛΟΥΣ

ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ

ΗΜΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΥΠΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α. ΜΥΡΣΙΔΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΥΠΟΙΣ ΡΟΖΑΝΗ

1907

18899

ΤΑ ΑΓΓΕΛΙΑ

ΗΤΟΙ

Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΘΟΛΟΥΣ

ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ

ΗΜΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΥΠΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α. ΜΥΡΣΙΛΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΥΠΟΙΣ ΡΟΖΑΝΗ

1907

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
Α. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

ΤΩ ΔΙΑΠΡΕΠΕΙ ΚΑΙ ΣΟΦΩ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΛΟΓΩ

ΚΥΡΙΩ Γ. ΛΑΜΠΑΚΗ

ΔΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΑΛΗΘΗ ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΝ

ΚΑΙ

ΤΗΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΥΣΤΥΧΟΥΝΤΑΣ

ΕΙΛΙΚΡΙΝΗ ΑΥΤΟΥ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΝ

ΤΟ ΜΙΚΡΟΝ ΤΟΥΤΟ ΕΡΓΟΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Β.ΒΛΙΟΘΗΚΗ

118899

Α'.

Ἡ Μουσικὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν.

Ἐκ τῆς διαφόρου τάσεως τῆς φωνῆς ἢ τῶν χορδῶν ὀργάνου τινὲς καὶ τῆς κρούσεως αὐτῶν προκύπτουσιν, ὡς εἰκός, οἱ τόνοι· ἡ τέχνη δὲ τοῦ συναρμολογεῖν τοὺς τόνους διὰ τρόπου τέρποντος τὴν ἀκοὴν ὀνομάζεται μουσική.

Μουσικὴν λέγοντες οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι ἐδήλουν ἀπάσας τὰς καλὰς τέχνας, τῶν ὁποίων διδάσκαλοι καὶ προστάται ἐνομίζοντο αἱ Μοῦσαι, εἴτα ὅ,τι νῦν δηλαῖ ἡ λέξις μουσική. Αὕτη ὡς ἐκ τῶν μυθολογουμένων περὶ τῶν παλαιολόγων ἀοιδῶν, εἰκάζομεν, ὑπῆρχε σύνομος καὶ συνοδοιπόρος τῆς ποιήσεως, δι' ἧς ὕμνουν καὶ ἐλάτρευον τοὺς θεοὺς.

Οἱ δὲ πατημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο,
καλὸν ἀείδοντες παιήονα κοῦροι Ἀχαιῶν,
μέλποντες ἐκάεργον. ὁ δὲ φρένας ἐτέρπετο.
Ἰλιάς Ὀμήρ.

Ὅργανα, εἰς ἐχρῶντο κατὰ τοὺς Ὀμηρικοὺς ἐκείνους χρόνους ἦσαν ἡ φόρμιξ, ἣν ἐφόρουν οἱ ἀοιδοὶ διὰ τινος ἱμάντος ἀνηρτημένην ἐκ τῶν ὤμων, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα φόρμιξ, καὶ ἡ κιθάρα, ἣτις μικρὸν διέφερεν αὐτῆς.

Ἀμφότερα τὰ εἰρημένα ὄργανα ἐχρησίμευον εἰς τὸ νὰ φυλάττωσι τὸ ἴσον τοῦ ρυθμοῦ, εἰς τὸ νὰ συνοδεύωσι τὴν φωνὴν τῶν ἀπαγγελλόντων τὰ ἔπη καὶ εἰς διέγερσιν τοῦ πόθου πρὸς ὧδὴν καὶ χορόν.

Φόρμιγκα γλαφυρὴν ἐν δέ σφισιν ἕμερον ὥρσε μολπῆς τε γλυκερῆς καὶ ἀμύμονος ὁρχηθμοιο.

Ὅδυσ. Ψ 114.

Ἡ μουσικὴ ἦτο ἄρα κατ' ἀρχὰς ἀπλὴ καὶ ἀτελής· οὐν τῷ χρόνῳ δὲ καὶ μάλιστα, ὅτε ἀνεφάνη ἡ λυρική ποίησις, προώδευσεν ἐπὶ μάλλον καὶ ἐγένετο ἡ πρώτη μεταξὺ τῶν καλῶν λεγομένων τέχων τῆς ἀρχαιότητος.

Ἡ μουσική, ὅπως ἡ γλῶσσα εἶναι ἔμφυτος εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἐκαστον, ἔθεν, ἔθνος ἀναλόγως τῶν φωνητικῶν καὶ φυσιολογικῶν ὀργάνων τῶν ἀτόμων, ὅφ' ὧν ἀποτελεῖται, ἔχει σχηματίσει καὶ τὴν μουσικὴν αὐτοῦ καὶ γινώσκει ἐκ παραδόσεως ἢ ἐκ τῆς πολυλότητος ἐφευρέτας αὐτῆς. Οὕτω παρ' Αἰγυπτίοις θεωρεῖται ἐφευρέτης τῆς μουσικῆς ὁ Ἑρμῆς ἢ ὁ Ὅσιρις, παρ' Ἰνδοῖς ὁ Βράχμας, παρὰ Σίναις ὁ Φοχί, παρ' Ἑβραίοις ὁ Ἰουδὰλ, καὶ παρ' Ἑλλήσιν ὁ Ἀμρῖων ἢ ὁ Ἀπόλλων καὶ Ἀθηνᾶ.

Οἱ πρῶτοι καὶ ἀρχαιότατοι μαλοποιοὶ καὶ ποιηταὶ κατὰ τὸν φιλόσοφον Πλάτωνα δὲν μετεχειρίζοντο μουσικὸς καλουμένους χαρακτηῖρας, ἀλλ' ἐτόνιζον τὰ ἔπη αὐτῶν καὶ τοὺς ὕμνους διὰ μόνων τῶν ἐν

ταῖς λέξεσιν αὐταῖς ἀπαντωμένων μακρῶν καὶ βραχέων φωνηέντων, συμπλέκοντες αὐτὰς καταλλήλως πρὸς τὴν ἀρμονίαν καὶ τὸν ρυθμόν, δι' ἑμπερίαν νὰ ἀκολουθήσῃσι.

Περὶ τὸν ἕκτον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα Πυθαγόρας ὁ φιλόσοφος ὑπῆρξεν ὁ πεπαιγμένος τῆς θεωρητικῆς μουσικῆς, διότι οὗτος πρῶτος διέκρινεν ἐν αὐτῇ ἀναλογίας τῶν τόνων πρὸς ἀλλήλους καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἀριθμοὺς ὡς βάσιν τῆς τέχνης.

Οὗτος ὅπως καταδείξῃ πειραματικῶς τὰς ἀναλογίας καὶ ὑποδιαίρεσας τῶν τόνων ἐπενόησε καὶ τὸ μονόχορδον· «χορδὴν γὰρ τείνας ἐπὶ κανόνος τινος καὶ τεῦτον διελὼν εἰς μέρη δώδεκα, πρῶτον μὲν πᾶσαν κροῦσαν, εἰτα τὸ ἥμισυ αὐτῆς τὸ τῶν ἑξ μερῶν σύμφωνον εὕρισκε, τὴν πᾶσαν τῷ ἥμισυ κατὰ διαπασῶν».

Γαυδέντιος 351.

Τὸ μονόχορδον εἶναι ἡ βᾶσις τῶν τόνων τῆς μουσικῆς καὶ ἐχρησίμευσεν εἰς τοὺς ἀρχαίους ὡς γνώμων διὰ πᾶσαν ἀνάγκην ἀφορῶσαν μουσικὸν λόγον.

Ἐπὶ τοῦ ὀργάνου τούτου ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ ἦχος ἐπὶ μόνον 24 τονικῶν διαστημάτων παρίσταται διακριδὲν ἀκούμενος· δυστυχῶς ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ἐγκατελείφθη τοῦτο πρὸς βλάβην μεγίστην τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς καὶ ἐντεῦθεν προήλθον αἱ αὐθέκαστοι θεωρίαι τῶν καθ' ἡμᾶς μουσικολόγων, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς μὲν παραδέχονται 72

τονικά διαστήματα, τινές 68 καὶ ἄλλοι 64. Ἐνφ κατὰ τὸν Πλούταρχον 12 φαίνονται οἱ μείζονες τόνοι, 24 τὰ ἡμίτονα καὶ 48 τὰ λείμματα, ἕπερ φυσικώτατον καὶ σύμφωνον πρὸς τὰ ἀνωτέρω· κατὰ δὲ τὸν Γαυδέντιον· «Λόγοι εἰσιν ἐν ἀριθμοῖς εἴρη- μένοι τῶν συμφωνιῶν καὶ δοκιμασθέντες ἀκριδῶς πάντα τρόπον τῆς μὲν διὰ τεσσάρων καὶ ἔχει λόγον, ὃν ἔχει ὁ 24 πρὸς τὸν 18 (ἐπίτριτον)· τῆς δὲ διὰ πέντε καὶ ἔχει λόγον, ὃν ὁ 24 πρὸς 16 (ἡμιό- λιον) κλπ.

Τὰ ἀρχαιότατα ὄργανα εἶχον τρεῖς μόνον χορ- δὰς τὴν ὑπάτην, τὴν μέσην καὶ τὴν νήτην, ἡ τε- τάρτη προσετέθη μετὰ ταῦτα καὶ ἀπετέλεσε τὸ τε- τράχορδον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διεκρίθησαν τὰ τρία γένη τῆς μουσικῆς, τὸ διάτονον, ἐκ τῆς κρούσεως τῶν δύο μέσων χορδῶν, τὸ χρωματικόν, ἐκ τῆς κρού- σεως μιᾶς μέσης καὶ τῆς ἐτέρας τῶν ἄκρων καὶ τὸ ἐναρμόνιον μετὰ τῶν μικροτέρων διαστημάτων ἥτοι τῶν διέσεων· βραδύτερον προσετέθησαν καὶ τρεῖς ἄλλαι χορδαὶ εἰς τὴν λύραν.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἦτοι περὶ τὸν πέμ- πτον καὶ τέταρτον αἰῶνα πρὸ χριστοῦ εἰσῆχθησαν εἰς τὴν μουσικὴν καὶ οἱ χαρακτηριστῆρες ἢ τὰ σημά- δόφωνα· ἦσαν δὲ αὐτὰ ταῦτα τὰ ἀρκτικά ἐπτὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου. Ἰσάριθμα πρὸς τοὺς ἐπτὰ τῆς μουσικῆς τόνους

ὑποθ. Φοιν. εὐριπ. 124.

Α=πα. Β=βοῦ. Γ=γα. Δ=δν.

Ε=κε. Ζ=ζω. Η=ην.

ἅτινα τεθέντα ἀνωθεν τῶν συλλαβῶν ἐδείκνυσον τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν ἐκάστου τόνου. Μετὰ ταῦτα διὰ τὸ μεθοδικώτερον ἐπανελήθησαν αἱ φωναί

Τε, Τσ, Τη, Τω.

καὶ ἄλλα τινὰ σημεῖα δηλωτικὰ τῶν τεσσάρων με- ρῶν τῆς μουσικῆς ἥτοι τῆς ἀγωγῆς, τῆς πλοκῆς, τῆς πεττείας καὶ τῆς τονῆς.

Καὶ ἀγωγή μὲν ἐλέγετο ἢ κατὰ φυσικὴν τάξιν ἀ- νάβασις ἢ κατάβασις τῶν τόνων, πλοκὴ ἢ ἐναλ- λάξ τῶν διαστημάτων θέσις, πεττεία ἢ ἐφ' ἑνὸς τοῦ- των πολλάκις γενομένη πληῆξις καὶ τονὴ ἢ ἐπὶ πλείονα χρόνον μονὴ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου. Ἐκτὸς τῶν τεσσάρων μερῶν τούτων τῆς μουσικῆς διεκρί- θησαν ὑπὸ τοῦ Εὐκλείδου τοῦ ἐνδόξου μαθηματικοῦ καὶ τρία τινὰ χαρακτηριστικὰ αὐτῆς ἔτι, ἥθη τῆς τῆς μουσικῆς ὀνομαζόμενα, τὸ διασταλτικόν, τὸ συ- σταλτικόν, καὶ τὸ ἡσυχαστικόν. Τῷ 322 π. Χ. Ἀριστόξενος ὁ μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Ἀριστοτέ- λους εἰσήγαγεν ἴδιον σύστημα μουσικῆς, ἀπορρίψας πάντας τοὺς μαθηματικοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Πυθα- γόρου, καὶ δεχθεὶς κριτὴν τῆς ἀρμονίας τὸ οὖς μόνον.

Εἰς τὴν θεωρίαν τῆς μουσικῆς κατέγειναν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐν τοῖς μετὰ τούτους χρόνοις, ἐξ ὧν

διασημότεροι εἶναι ὁ Πλούταρχος, ὁ Νικόμαχος, ὁ Κλαύδιος, ὁ Πτολεμαῖος καὶ ἐκ τῶν ξένων ὁ Γαυ. δέντιος καὶ Μωεβώμιος.

Ὡς δὲ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα μετὰ τὴν ὑποδοῦ-
λωσιν τοῦ ἔθνους εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἤρξατο νὰ
παραφθείρηται, οὕτω καὶ ἡ μουσικὴ, ἥτις ἴσως θὰ
καθίστατο ἀγνώριστος προϊόντος τοῦ χρόνου, εἰς
μετὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Ἑλλάδι,
δὲν εὗρισκεν ἄσυχον ἐν τοῖς ναοῖς.

Ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία κατὰ μέμνησιν τῆς συν-
αγωγῆς ἐτόνισε κατ' ἀρχὰς τοὺς ἐξηλληνισμένους
ἤδη ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Πτολεμαίου ψαλμοὺς τοῦ
Δαβὶδ καὶ ἔφαλλεν αὐτοὺς κατὰ τὰς συναθροίσεις
τῶν μελῶν αὐτῆς. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤρκει, διότι
καθόσον ἐλαμπρύνετο καὶ ἤκμαζεν ἡ Ἑλληνικὴ
Ἐκκλησία κατὰ τοσοῦτον καὶ τὸ ἱεροτελεστικὸν αὐ-
τῆς μέρος ἔπρεπε νὰ γίνηται ὑψηλὸν καὶ ἀνάλο-
γον· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν εἶχον μελοποιηθῇ τὸ «Ἄ-
γιος, ἅγιος, ἅγιος» τὸ «Φῶς ἰλαρόν,» ὁ «χερουβικὸς
ὕμνος» καὶ ὁ «Μονογενὴς υἱός,» κατὰ δὲ τὸν ἔξδομον
αἰῶνα, ὅτε ὁ Ἑλληνισμὸς εὗρισκετο καὶ πάλιν σχε-
δὸν εἰς τὴν πλησιφαῇ αὐτοῦ φάσιν, τότε ἐμελοποι-
ήθησαν καὶ ἐγράφησαν τὰ ἀριστουργήματα τῆς
ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ὑμνωδίας ἐπὶ τῶν καθαρῶς
Ἑλληνικῶν μέτρων, ρυθμῶν καὶ ἀρμενιῶν, τότε
ἤκμασαν καὶ οἱ διασημότεροι τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν

ὕμνογράφοι καὶ ποιηταὶ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός,
Κοσμάς, Ἰωσήφ, Μάρκος, Στουδίται οἱ ἀδελφοί,
Ἀνδρέας, Λέων ὁ βλασιεύς καὶ Εὐκλεία ἡ Κασ-
σιανή.

Τοιαύτη ἐν περιλήψει ἡ ἐξέλιξις τῆς Ἑλληνικῆς
μουσικῆς, ἥτις ἔπρεπε νὰ λατρεύηται ὑπ' ἡμῶν, δι-
ότι ὡς ἡ γλῶσσα καὶ ἡ μουσικὴ εἶναι ἀναφαίρε-
τος θησαυρὸς ἐκάστου ἔθνους.

Δυστυχῶς αὖτε μὴ ἔχομεν τοιαύτην πατροπα-
ράδοτον καὶ συστηματικῶς ὀργανισμένην καὶ τῷ
ἥθει καὶ τῇ γλώσσῃ καὶ τῷ μετρητικῷ συστήματι
τῆς ὑμνογραφίας ἡμῶν προσφυᾶ καὶ κατάλληλον,
σπουδάζομεν νὰ εἰσαγάγωμεν τὴν ξένην Εὐρωπα-
ϊκὴν».

Τανταλ. Εὐαγγ. Κήρυξ, ἔτος 1870.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ εἶναι τὸ διάτονον μέ-
ρος τῆς ἡμετέρας Ἑλληνικῆς μουσικῆς, τὸ ὁποῖον
μάλιστα εἶνε καὶ τὸ εὐκολώτερον κατὰ τὸν Ἀρι-
στείδην Κυντιλιανόν.

«Τούτων τῶν τριῶν γενῶν φυσικώτερόν ἐστι τὸ
διάτονον· πᾶσι γὰρ καὶ τοῖς ἀπαιδεύτοις μελωδητόν
ἐστι».

Ἐγείρεται νῦν ἡ ἐρώτησις, καὶ πῶς ἡ Ἑλλη-
νικὴ μουσικὴ θὰ ἐκκαθαρισθῇ καὶ ἀκμάσῃ, ἀφοῦ
ἤδη παρήλθον τοσοῦτοι αἰῶνες· καὶ μήπως ἡ Ἑλλη-
νικὴ γλῶσσα ἐλαλεῖτο ἢ ἐγράφετο πρὸ μιᾶς περί-
που ἑκατονταετηρίδος ὡς λαλεῖται νῦν; τί συνετέ-

λασε λοιπὸν εἰς τὴν ἐπωσθήποτε ἐκκαθάρισιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ξενισμῶν ; βεβαίως ἡ μελέτη αὐτῆς καὶ διδασκαλία· εὖτω θὰ καθαρισθῇ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ καὶ θὰ λάμψῃ, ἐπὶ ταν οἱ λόγιοι ἡμῶν δὲν ἀποχωρίζωσι αὐτὴν τῆς γλώσσης ἀλλὰ καλλιεργοῦσι μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἐνδιαφέροντος. « Πάντα τὰ ἰδιόμελα καὶ τροπάρια τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, λέγει ὁ Σιροῦτος, συμπίπτουσι μετὰ μέλη τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων καθὼς καὶ πολλὰ στιχουργήματα μὲ τὰ σημερινὰ τραγῳδία ». Καλλιοπ. 7 Πάντες καὶ παλαιοὶ καὶ νεώτεροι ὁμοφώνως κυρύττουσιν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ ζῇ μετὰ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ ὑπὸ τοῦς θόλους τῶν ἱερῶν ἡμῶν ναῶν.

Ὁ Εὐαθόπουλος Νικηφόρου, ὁ Οἰκονόμος, ὁ Κούμας, ὁ Willotau ὁ Henri Lavoix ὁ Doucoudray ὁ Gaiser, ὁ Σακελλαρίδης καὶ ὁ γνωστὸς ἐν τῷ πανελληνίῳ Παχτίκος εἶναι οἱ ἐπισημότεροι κήρυκες τῆς ἀληθείας ταύτης· ὑπὸ τὴν σημαίαν τούτων ταχθέντες καὶ ἡμεῖς καὶ ἐνθαῤῥυνθέντες καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, ἥτις πρὸ ὀλίγων μόλις ἐτῶν εἶχε θέσει διαγώνισμα πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ μέτρου τῆς Ὀκταήχου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τολμῶμεν εὐχὴ μόνον νὰ παραβάλωμεν τοὺς ἤχους πρὸς τὰς ἀρμονίας τῶν ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν μέτρων καὶ ῥυθμῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀρμονίας καὶ τοῦ αὐτοῦ μέλους νὰ μελίσσωμεν

καὶ ψάλλωμεν ὁλοκλήρους ψᾶς τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν ὁμωδία προδίδει τὴν καταγωγὴν αὐτῆς, οὐ μόνον ἐκ τῶν διαφόρων ὀνομασιῶν, ὡς ἐδίδεν εἰς τὰς ψᾶς αὐτῆς, ὡς λόγου χάριν τροπάριον, ἦτοι ἐλάχιστος τρόπος, ἥτις λέξις σημαίνει κατὰ τοὺς ἀρχαίους, ἦχος, ἀλλὰ καὶ διὰ τρανῶν μαρτυριῶν τῶν ποιητῶν αὐτῆς, π. χ. Στίχοι Ἰαμβικοί, κανόνες Ἰαμβικοὶ κλπ.

Καὶ μέχρι μὲν τοῦ δεκάτου ἐξιδόμου αἰῶνος μετὰ Χριστοῦ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ ἐδιδάσκετο μᾶλλον διὰ τῆς ἀκοῆς καὶ πείρας μόνον ἢ τῶν ὀλίγων ἐκείνων μουσικῶν σημείων καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν ananes, aneanes ueanes ueheanes, οἷτινες φαίνεται, ὅτι ἦσαν τῆς Ἑλληνορρωμαϊκῆς ἐποχῆς ἐπινόημα. Μετὰ ταῦτα οἱ μουσικοδιδάσκαλοι Χρύσανθος, Γρηγόριος καὶ Χουρμούζιος ὑπὸ ζήλου κινούμενοι ἔγραψαν μεθοδικώτερον σύστημα καὶ μετέφρασαν εἰς αὐτό, ὅλα τὰ ἀρχαῖα μέλη τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν· ἀντὶ λοιπὸν τῶν ἀνωτέρω χαρακτηριστικῶν, οὗτοι ἐπενόησαν τοὺς ἐξῆς. — U I L κλπ. καὶ δι' αὐτῶν μελίζονται μέχρι σήμερον τὰ διάφορα μέλη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐξωτερικῆς καλουμένης μουσικῆς ἡμῶν· ἐρχόμεθα ἤδη ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ παρόντος πονηματίου ἡμῶν, ἵνα ὑποδείξωμεν εἰς τοὺς ἀξιοτίμους ἡμῶν ἀναγνώστας καὶ τὴν δευτέραν πηγὴν, ἐξ ἧς ἠντλήσαμεν τὰς γνώσεις ἡμῶν ταύτας.

B.

ΤΑ ΑΔΩΝΙΑ

Ἡ μεγάλη καὶ δημοτελεστάτη πανήγυρις τῶν Ἀδωνίων ἤγετο πρὸ πάντων ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Βύβλῳ τῆς Συρίας, ἐν Κύπρῳ, ἐν Σικελίᾳ, ἐν Ἑλλάδι καὶ Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἑραστοῦ καὶ συζύγου τῆς θεᾶς Ἀφροδίτης Ἀδώνιδος.

Τὰ Ἀδωνία διήρκουν δύο ἡμέρας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη ἐκαλεῖτο Ἀφανισμός καὶ ἡ δευτέρα Εὐρεσις. Τοιοῦτον γάρ τι καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ὁ ζητούμενος καὶ ἀνευρισκόμενος ἢ ἀφανισμός καὶ εὐρεσις Ἰσιδος, Ἐμφαίνει καὶ παρὰ Φοίνιξι ὁ ἀνὰ μέρος παρ' ἑξέ μηνας ὑπὲρ γῆν τε καὶ ὑπὸ γῆν τε γιγνόμενος Ἀδωνις ἀπὸ τοῦ ᾄδαι τοῖς ἀνθρώποις οὕτως ὠνομασμένους τὸν Δημητριακὸν καρπὸν, ὃς δε πλήξας προσανελεῖν, λέγεται, διὰ τοὺς ὅς δοκεῖν ληιστοῦρας εἶναι· ἢ τὸν τῆς ὕψεως ὀδόντα αἰνιττομένων αὐτῶν, ὃν οὐ κατὰ γῆς κρύπτεται τὸ σπέρμα· διατετάχθαι δὲ ὥδε παρὰ τε τῆς Ἀφροδίτης τὸν ἴσον χρόνον μένειν τὸν Ἀδωνιν καὶ παρὰ τῇ Περσεφόνῃ, δι' ἣν εἴπομεν αἰτίαν, νηστεύουσι δὲ πρὸς τιμὴν τῆς πενθούσης Ἀφροδίτης κλπ.

Παλαιῶν περὶ θεῶν φύσεως. 85

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων ἡ πα-

νήγυρις αὕτη περιεβάλλετο ὑπὸ βασιλικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ δόξης· τὸ ἐπιτάφιον τοῦ Ἀδωνίδος ἔλαμπεν, ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, ἐβένου καὶ ἐλεφαντίνου δοντος ὃν κατασκευασμένον. «ὦ! ἐβένος ὦ χρυσοῦ ὦ ἐκ λευκῷ ἐλέφαντος αἰετώ! Θεοκριτ. Ἀδωνιαζ. 80

Τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀδωνίδος ἐκ κηροῦ λευκοῦ κατασκευασμένον ἔκειτο αἰμόφυρτον καὶ φέρον χαίνουσαν τὴν πληγὴν ἐπὶ τοῦ μηροῦ αὐτοῦ, «Αὐτὸς δ' ὡς θνητὸς ἐπ' ἀργυρέῳ κατάκειται κλισμῷ, πρᾶττον Ἴουλόν ἀπὸ κροτάφων καταβάλλων» αὐτόθι.

Πέριξ τοῦ ἐπιταφίου τοῦ Ἀδωνίδος ἐτίθεντο γὰρ στραι ἐξ ἀνθέων βραχυδίων, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, ὡς ὠνόμαζον κήπους τοῦ Ἀδωνίδος». Χορὸς δὲ νεανίδων καλλιφώνων καὶ γυναικῶν περιστοιχιζούσαι τὴν κλίνην, ἥδον τὰ ἐγκώμια αὐτοῦ, ἐθρήνουν ἐξεργίζον τὰς τρίχας αὐτῶν, ἔκλαιον καὶ ἐκόπτοντο, ὥς ἐπὶ ἀληθεύς νεκροῦ· οἱ ψαλλόμενοι δὲ ὕμνοι ὠνομάζοντο Ἀδωνιοὶ καὶ οὗτοι.

Καὶ ἐν Σικελίᾳ τὴν αὐτὴν εἶχεν ἐπισημότητα ἡ ἑορτὴ αὕτη. Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρων ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἀλκιβιάδου τὴν κατὰ τῆς Σικελίας ἐκστρατείαν τῶν Ἀθηναίων φρονεῖ, ὅτι καὶ ἡ ἡμέρα τῆς προσορμίσσεως αὐτῶν ἐκεῖ ὑπῆρξεν ἀποφράς καὶ ἀπαισία, διότι ἀκριβῶς ἦτο ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν Ἀδωνίων. «Ἀδωνίων γάρ εἰς τὰς ἡμέρας ἐκείνας καθηκόντων, εἰδῶλα πολλαχοῦ, νεκροῖς ἐκκομιζομένοις ὅμοια,

προϊκναιτο τοῖς γυναιξὶ καὶ ταραὶ ἐμμοῦντο κοπτόμεναι καὶ θρήνους ἤδον». Πλουτ. Ἀλκιβ. ΧVIII.

Ἄφθονα ἔρρεον τὰ δάκρυα τῶν Ἀργείων γυναικῶν κατὰ τὸν Πausανίαν ἐν τῷ ναφ τοῦ Σωτῆρος Διός. « Καὶ Διός ἐστιν ἐνταῦθα ἱερὸν Σωτῆρος καὶ παριοῦσιν ἐστιν εἴκημα, ἐνθα τὸν Ἄδωνιν αἱ γυναῖκες Ἀργείων δδύρονται». Πausαν. II. XX. 148

Ἐν δὲ τῇ Βύβλῳ πόλει μεγάλη τῆς Συρίας τὰ Ἀδώνια ἐορτάζοντο μετὰ περισσοτέρας ἐπισημότητος καὶ μάλιστα ἐν τῷ φερωνύμῳ ναφ τῆς Ἀφροδίτης. Ἐνταῦθα ὑπῆρχε καὶ τὸ θαῦμα τοῦ αἰμοδαφοῦς ποταμοῦ τοῦ Ἀδώνιδος ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ ὄρους Λιδάνου καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸ Φοινικικὸν καλούμενον πέλα γος.

Εἶδον δὲ καὶ ἐν Βύβλῳ μέγα ἱερὸν Ἀφροδίτης Βυβλίνης, ἐν τῷ καὶ τὰ ὄργια λέγουσι γὰρ δὴ ὧν τὸ ἔργον τὸ εἰς Ἄδωνιν ὑπὸ τοῦ σὸς ἐν τῇ χώρῃ τῇ σφετέρῃ γενέσθαι καὶ μνήμην τοῦ πάθους τυπιοιτές τε ἐκάστου ἔτεος καὶ θορηνέουσι καὶ ἰὰ ὄργια ἐπιτελέουσι καὶ σφίσι μεγάλα πένθεα ἀνὰ τὴν χώραν ἴσταται. Ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνται τε καὶ ἀποκλαύσωνται, πρῶτα μὲν καταγίζουσι τῷ Ἀδωνιδι, ὅπως ἐόντι νέκυϊ, μετὰ δὲ τῇ ἐτέρῃ ἡμέρῃ ζῶειν τε μιν μυθολογέουσι καὶ τὰς κεφαλὰς ξυρέονται ὅπως Αἰγύπτιοι ἀποθανόντος Ἄπιοι, γυναικῶν δὲ ὀκόσαι οὐκ ἐθέλουσι ξυρέεσθαι, τοιήνδε ζημίην

ἐκτελέουσιν· ἐν μὴ ἡμέρῃ ἐπὶ πρῆσι τῆς ὥρας ἵστανται ἢ δὲ ἀγορῇ μούνοισι ξένοισι παραινέεται καὶ ὁ μισθὸς εἰς τὴν Ἀφροδίτην θυσίῃ γίγνεται.

Λουκ. Συρ. Θεοῦ 454

Περὶ δὲ τοῦ ποταμοῦ ὁ μὲν Στράδων ἀναφέρει τὰ ἑξῆς·

Ἐν τῇ Συρίᾳ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀδώνιδος ἐκλήθη καὶ ποταμὸς τις ὁμώνυμος αὐτῷ, ὅστις τὸν χειμῶνα ῥεῖ αἰμόχρους οἱ δὲ κάτοικοι πιστεύουσιν, ὅτι τὸ αἷμα τοῦ Ἀδώνιδος συμμίσγεται μετὰ τοῦ ῥεῖθρου αὐτοῦ καὶ ποιεῖ ἐρυθρὰ· εἰτα ὄρος Κλίμαξ καὶ Παλαῖδυβλος

Στρ 755

Ὁ δὲ Λουκιανὸς «Ποταμὸς ἐκ τοῦ Λιδάνου τοῦ οὔρεος εἰς τὴν ἅλα ἐκδίδει· οὐνομα τῷ ποταμῷ Ἀδωνίς ἐπικέεται, ὁ δὲ ποταμὸς ἐκάστου ἔτεος αἰμάσσεται καὶ τὴν χροίην ὀλέσας εἰσπίπτει εἰς τὴν θάλασσαν καὶ φοινίσσει τὸ πολλοῦ τοῦ πελάγους καὶ σημαίνει τοῖς Βυβλίσι τὰ πένθεα.

Μυθεόνται δὲ ὅτι ταύτησι τῇσιν ἡμέρῃσιν ὁ Ἀδωνίς ἀνὰ τὸν Λιδανὸν τιτρώσκεται καὶ τὸ αἷμα εἰς τὸ ὕδωρ ἐρχόμενον ἀλλάσσει τὸν ποταμὸν καὶ τῷ ῥέει τὴν ἐπωυμίαν διδοῖ·

Λουκ. Συρ. Θεοῦ 455

Ἡ ἐορτὴ τοῦ Ἀδώνιδος ἐορτάζετο περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαρτίου μηνὸς καὶ ὑπηνίσσετο κατὰ τοὺς μὲν τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, κατ' ἄλλους δέ, ὅπερ πιθανότερον τὴν ἀναδίωσιν τοῦ ἔαρος.

Κατὰ τὴν Μυθολογίαν ὁ Ἄδωνις νεανίας ἐξαι-
σίου καλλονῆς ὑπῆρξεν υἱὸς τοῦ Κινύρα καὶ τῆς
Μύρρας, αὐξηθεὶς δὲ ἠγαπήθη περιπαθῶς ὑπὸ τῆς
Ἀφροδίτης. Ἡμέραν τινὰ θηρεύων εἰς τι δάσος τοῦ
Λιδάου παρὰ τὰς δοθείσας αὐστηρὰς διαταγὰς τῆς
θεᾶς, ὥπως προσέχωσι τὰ θηρία καὶ μὴ βλάψωσι τὸν
ἐραστὴν αὐτῆς ὁ Ἄρης ζηλοτυπῶν μεταμορφώθη
εἰς κάπρον καὶ διὰ τοῦ ὀδόντος ἐτραυματίσθη θανα-
σίμως αὐτὸν εἰς τὸν μηρόν· ἢ κατὰ τὸν Ἀπολλω-
νόδωρον «Πανύσις δὲ φησι Θόαντος βασιλέως Ἀσ-
συρίων, ὃς ἔσχε θυγατέρα Σμύρναν, αὕτη κατὰ μῦ-
θον Ἀφροδίτης, οὗ γὰρ αὐτὴν ἐτίμα, ἔσχε τοῦ πα-
τρὸς ἔρωτα· καὶ συνεργὸν λαβοῦσα τὴν τροφὴν ἀ-
γνοοῦντι τῷ πατρὶ νύκτας δώδεκα συνευνάσθη· ὁ
δὲ ὥς ἦσθετο σπασάμενος ξίφος ἐδίωκεν αὐτήν· ἢ δὲ
παρακαταλαμβανομένη θεοῖς ἠϋξάτο ἀφανῆς γενέ-
σθαι. Θεοὶ δὲ κατοικτεῖραντες αὐτήν εἰς δένδρον
μετήλλαξαν, ὁ καλεῖται σμύρναν· δεκαμηναίῳ δὲ ὕ-
στερον χρόνῳ τοῦ δένδρου ῥαγόντος γεννηθῆναι τὸν
λεγόμενον Ἄδωνιν, ὃν ἡ Ἀφροδίτη διὰ τοῦ κάλλους
ἔτι νήπιον κρύφα θεῶν εἰς λάρνακα κρύψασα Περσε-
φόνῃ παρίστατο. Ἐκείνη δὲ ὥς ἐθεάσατο οὐκ ἀπε-
θῆδου, κρίσεως δὲ ἐπὶ Διὸς γενομένης εἰς τρεῖς μοί-
ρας διηρέθη ὁ ἑνιαυτός· καὶ μίαν μὲν παρ' ἐκυτῷ
μένειν τὸν Ἄδωνιν· μίαν δὲ παρὰ Περσεφονῇ προ-
σέταξε· τὴν δὲ ἐτέραν παρὰ Ἀφροδίτῃ· ὁ δὲ Ἄδω-

νις τὴν προσέειπε καὶ τὴν ἰδίαν μεῖραν· ὕστερον δὲ
θηρεύων Ἄδωνις ὑπὸ σὺς πληγῆς ἀπέθανε.

Ἄδωνια λεγεται ὅτι ἔφαλέ ποτε καὶ ἡ ποιήτρια
τῆς Λέσβου Σαπφώ «Σαπφώ δὲ ἡ Λεσβία τοῦ Οἰ-
τολίνου τὸ ὄνομα ἐκ τῶν ἐπῶν τῶν Πάμφω μεθεῖ-
σα Ἄδωνιν ἑμοῦ καὶ Οἰτολίνον ἤτεν. Πaus. IX. 107.

Ἄλλ' ἐκ τῶν φαλέντων ποτὲ εἰς τὴν ἐορτὴν τοῦ
Ἀδωνίδος δύο μόνον περιεσώθησαν τὸ τοῦ Θεοκρί-
του αἰ' Ἀδωνιάζουσσι καὶ τοῦ Βίωνος ὁ ἐπιτάφιος·
τούτου παθητικώτατοι φαίνονται εἰ στίχοι.

Αἰάξω τὸν Ἄδωνιν! ἀπώλετο καλὸς Ἄδωνις
ᾧλετο καλὸς Ἄδωνις! ἐπαιάζουσιν ἔρωτες.
Μηκέτι πορφυρέοις ἐνὶ φάρεσι, Κύπρι, κάθουδες·
Ἐγρεο δειλαία, κυανοστόλε, καὶ πλατάγησον
σιτήθεα, καὶ λέγε πᾶσιν Ἀπώλετο καλὸς Ἄδωνις.

Ἐφεξῆς ὁ ποιητὴς διαγράφει καλῶν καὶ κινητι-
κων εἰκόνων ἀκολουθίαν, παριστάνει τὸν Ἄδωνιν
τετραυματισμένον καὶ λιποφυγεῖντα· μέλαν αἷμα ῥέει
ἀπὸ τῆς χιονώδους αὐτοῦ σαρκός· τὸ γλυκὺ αὐ-
τοῦ ὄμμα δῶκε ἀπὸ τὰς ὀφρὺς του τὰ δὲ ῥόδα τῶν
χειλέων του μαραίνονται καὶ φεύγουσιν ἀνεπιστρέ-
πτει. Εἶτα παρουσιάζεται λυσίκομος ἡ Ἀφροδίτη
καὶ ἀσάνδαλος περιπλανωμένη ἀνὰ τοὺς δρυμοὺς αἰ-
μάσσονται εἰ γυμνοὶ πόδες αὐτῆς εἰς τοὺς βάτους·
κωκύει καὶ θρηνεῖ μεγαλοφώνως διερχομένη τὰς
κοιλιάδας καὶ καλοῦσα τὸν Ἄδωνιν αὐτῆς. Ἀμπρό-

τεραι αἱ εἰκόνες αὐταὶ εἶναι συγκινητικώταται. Εἰς τὴν τρίτην εἰκόνα παρίστανται τὰ ὄρη, αἱ ὄρυς, οἱ ποταμοί, αἱ πηγαὶ καὶ τὰ ἄνθη, καὶ κλαίουσι ἀπαρμυθῆτως μετὰ τῆς θεᾶς τὸν Ἄδωνιν. Εἰς τὴν τετάρτην εἰκόνα βλέπομεν τὴν Ἀφροδίτην σπουδάζουσαν νὰ ἀνακαλέσῃ τὸν Ἄδωνιν εἰς τὴν ζωὴν, μόνον διὰ νὰ δεχθῇ τὴν τελευταίαν ἀναπνοὴν τοῦ «Μεῖνον Ἄδωνι!»

Δύσποτμε, Μεῖνον Ἄδωνι! πανύστατον ὥς σε κιχέω!»

Ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ εἰκόνι εἰσάγεται ὁ Ἄδωνις κείμενος εἰς πορφυρόστρωτον κλίνην ἐσκεπασμένος μὲ ἄνθη. Οἱ Ἔρωτες φαίνουσιν αὐτὸν μὲ μῦρα πάντες περὶ αὐτὸν ἱστάμενοι, ὁ Ὑμέναιος, αἱ Χάριτες, αἱ Μοῦσαι μιγνύουσι τὰ δάκρυα αὐτῶν μετὰ τῶν τῆς Ἀφροδίτης καὶ θρηνοῦσιν ἀδιαλείπτως.

Ἄλλ' ὁ θρῆνος τῆς Ἀφροδίτης εἶναι παθητικώτατος.

«Φεύγεις μακρόν, Ἄδωνι! Ἄ δὲ τάλαινα
ζῶω, καὶ θεὸς ἐμμή, καὶ οὐ δόναμαί σε διώκειν»·
καὶ ἔτι ἐκφραστικὸν τὸ αἶσθημα τῆς ἀπελπισίας εἰς τοὺς ἐξεῖς·

Λάμβανε, Περσεφόνα, τὸν ἐμόν πόσιν! ἔσοι γὰρ αὐτὰ πολλὸν ἐμεῦ κρέσσον· τὸ δὲ πᾶν καλὸν εἰς σὲ κατεργεῖ.

Πέσον ὑπερβολικὸν καὶ πόσον κεκαλλωπισμένον

εἶναι τὸ ὅτι μετὰ τοῦ Ἀδωνίδος συναπέθανον καὶ συνεμαράνθησαν τὰ ἄνθη πάντα τοῦ ἔγγραυ.

Πάντα σὺν αὐτῷ

ὥς τῆνος τέθνακε, καὶ ἄνθεα παντ' ἐμαράνθη.

Τὰ Ἀδώνια εἰσῆχθησαν καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ Παλαιστίνῃ καὶ Ἱερουσαλήμ, ἔνθα μάλιστα ὁ Ἄδωνις κατὰ παραφθορὰν ὠνομάσθη Θαμμούζ. «Καὶ εἰσῆγαγέ με, λέγει ὁ Ἰζεκιήλ, ἐν Ἱερουσαλήμ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πόλης τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυναῖκες καθήμεναι θρηνοῦσι Θαμμούζ. H. 14—15

Ἡ ἀποστροφὴ τοῦ χοιρίνου κρέατος καὶ ἡ ὀνομασία μηνὸς τινος Τεμούζ μεγάλως νομίζομεν σχετίζεται πρὸς τὰ Ἀδώνια τῶν Ἀρχαίων, ὅπως καὶ τὸ Ἀδωνίας καὶ Ἄδωνα ἢ Ἀδανα.

Κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῶν Ἀδωνίων τὸ πένθος εὐθὺς κατέπαυε διεδέχετο δὲ ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἐπιτέλεις τῶν ὀργίων πρὸς τιμὴν καὶ πάλιν τῆς Ἀφροδίτης, ἥτις ὠνομάζετο καὶ Ἀδωναία,

Πηγαί. Πλούταρχος, Πausanias, Στράβων, Ἀπολλωνίδης, Παλαίφατος, Κύριλλος Προκόπιος, Dupuis, Albert, Οἰκονόμος Μισσηλίδης Φ. Ἐνθιθής.

ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ

Γ'.

Θρήνος εἰς νεκρὸν Ἀδωνιν Θεοκρίτου μελιζόμε-
νος κατὰ τὸ «Αἰ γενεαὶ πάσαι» τοῦ Ἐπιταφίου
θρήνου τῆς Κασσιανῆς.

Τρόπος ἢ καὶ νόμος Λύδιος
κατὰ δὲ τὴν Ἑκκλ. μουσικὴν ἦχος Γ'.

Μέτρον ἀρχαῖον

— υ — υ — υ — υ

Ἀδωνις Κυθήρη Αἰ γενεαὶ αἱ πάσαι
ὥς εἶδε νεκρὸν ὄντα ὕμνον τῇ ταφῇ σου
στυγνὰν ἔχοντα χαίταν. προσφέρουσι, Χριστέ μου.

Ὡχράν τε ταν παρειὰν
ἄγειν τὸν ὄν πρὸς αὐτήν
ἔταξε τοὺς ἔρωτας.

Δι' ἀμφότερα τὰ ποιητικὰ ἔργα ταῦτα τὸ μέτρον εἶναι
τὸ αὐτὸ Ἰαμβικὸν καὶ ὁ στίχος δίμετρος καταληκτικὸς ἢ
ἀκατάληκτος· ἡ δὲ Ἀρμονία Λύδιος, διότι μόνη αὕτη
ἦτο ἐν χρήσει παρὰ τῆς ἀρχαίας ἐν παρομοίαις περι-
στάσεσιν «Ἡ Λύδιος ἀρμονία θρηνώδης καὶ φιλοπενθής
ἐστὶ».

Πλουτ. Μουσικὴ 35.

Οἱ δ' εὐθέως ποτάνας
πάσαν δραμόντας ὕλαν
στυγνὸν τὸν ὄν ἀνεῦρον

Δῆσάν τε καπέδησαν
χὼ μὲν βρόχῳ καθάψας
ἔσυρεν αἰχμάλωτον.

Ὁ δ' ἐξόπισθ' ἐλαύνων
ἔτυπτε τοῖσι τόξῳ
ὁ θῆρ δ' ἔβαινε δειλὸς

Φοβεῖτο γὰρ Κυθήρην
τῷ δ' εἶπεν Ἀφροδίτα
πάντων κάκιστε θηρῶν.

Σὺ τόνδε μηρὸν ἱψῶ
σὺ μεῦ τὸν ἄνδρ' ἔτυψας·
ὁ θῆρ δ' ἔλεξεν ὦδε.

Ὅμνυσι Κυθήρην
αὐτὰν σε καὶ τὸν ἄνδρα
καὶ ταυτὰ μοι τὰ δεσμά.

Καὶ τῶς θε τῶς κυνάγος
τὸν ἄνδρα τὸν καλὸν σεῦ
οὐκ ἤθελον πατάξαι.

Ἄλλ' ὥς ἀγαλμ' εἰσεῖδον
καὶ μὴ φέρων τὸ καῦμα
γυμνὸν τὸν εἶχε μηρόν.

Ἐμαινόμην φιλάσαι
καὶ μεῦ σίναζε κράντηρ
τούτοις λαβοῦσα Κύπρι.

Τούτους κόλαζε τέμνε
τί γὰρ φέρω περισσῶς
Ἑρωτικούς ὀδόντας

Αἶδ' οὐχί σοι τάδ' ἀρκεῖ
καὶ ταῦτ' ἐμοῦ τὰ χεῖλη
τί γὰρ φιλεῖν ἐτόλμων.

Τὸν δ' ἐλέησε Κύπρις
εἶπεν τε τοῖς ἔρωσι
τὰ δεσμὰ οἱ 'πιλῦσαι.

Ἐκ τῶδ' ἐπικολουθεῖ
κ' ἄς ὕλαν οὐκ ἔβαινε
καὶ τῷ πυρὶ προσελθὼν
ἔκαιε τοὺς ἔρωτας

Παράφρασις "Εμμετρος.

Κατὰ τόνον συμφώνως πρὸς τὸ μέτρον τοῦ "Επι-
ταφίου θρήνου ἐνθ' ἐποιήθη τὸ «Αἶ γυνεαὶ πάσαι»
τῆς Κασσιανῆς.

Ἦχος ὁ αὐτός.

Τὸν Ἄδωνιν ὥς εἶδε
νεκρὸν ἢ Ἀφροδίτῃ
λυτὴν ἔχοντα κόμην.

Ὡχρὰς τὰς περειαῖς τε
ἀγαιν αὐτῇ τὸν κάπρον
τοὺς ἔρωτος προστάσσει.

Πετώντες οὗτοι ἦλθον
εὐθὺς ἐπὶ τὰ ὄρη
ἐνθα τὸν κάπρον εὗρον.

Ἔδθησαν διὰ βρόχου
αἰχμάλωτον δὲ εἶτα
ἔσυρεν ὁ εἰς τούτων.

Ὁ δ' ἕτερος τοῖς τόξοις,
ἔξ ὀπισθεν τὸν κάπρον,
δειλὸν ἔτυπ' ἐλαύνων.

Ἐτρεψε τὴν Κυθήραν,
πρὸς ὃν στραφεῖσα εἶπεν,
ὦ κάκιστον θηρίον.

Σὺ μου τὸν ἄνδρα, τέρας,
εἰς τὸν μηρόν, εἶπέ μοι,
ἔτρωσας θανασίμως ;

Ὅρμιζομ' ἀπεκρίθη,
εἰς σὲ καὶ εἰς τὸν ἄνδρα,
κ' εἰς ταῦτα τὰ δεσμά μου.

Καὶ εἰς τοὺς κυνηγούς μου,
τὸν ἄνδρα τὸν καλὸν σου,
ἐπλήγωσ' ἀκουσίως.

Ὡς ἄγαλμα ἐσεῖδον,
καὶ μὴ φέρων τὸ καῦμα,
γυμνὸν μηρόν, ὃν εἶχε.

Ὁρμησα παραφόρως,
ἵνα καταφιλήσω,
ἀλλ' ὁ κυνόδους τούτον,
ἐπλήγωσε καιρίως.

Τούτον λαβοῦσα Κύπρι,
κόλαζε θυφ' θέλεις,
πρὸς τί νὰ ἔχω μάτην,
ἔρωτικούς δδόντας.

Ἄν οὗτοι δὲν ἄρκοῦσι,
καὶ ταῦτα μου τὰ χεῖλη,
δι' ὧν εἶχον φιλήσει.

Τούτον ἡ Ἀφροδίτη,
ἐλέησε καὶ εἶπε,
Ἐρωτες ! λύσατέ τον.

Ἐκτοτε ἠκολούθει
ἐγγὺς πυρᾶς ἐλθὼν δε,
ἔκαυσε τὴν ἀγάπην.

ΒΙΩΝ Ο ΣΜΥΡΝΑΙΟΣ

Ἐπιτάφιος Ἀδωνίδος μελιζόμενος κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ Μ. Σαββάτου «Κύματι θαλάσσης» τοῦ Μάρκου, εἰς Ἀρμονίαν ὑπόλυδιον ἦτοι ἦχον πλ. β'. τὸ δὲ μέτρον δακτυλικὸν Ἀδωνίων.

Αἰάζω τὸν Ἀδωνιν ἀπώλετο καλὸς Ἀδωνις
ὦλετο καλὸς Ἀδωνις ἐπαιάζουσιν ἔρωτες.
Μηκέτι πορφύρεος ἐν φάρσει Κύπρι κάθευδε,
ἔγρεο δειλαία κυανόστολε καὶ πηλατάγησον
στήθεα καὶ λέγε πᾶσιν ἀπώλετο καλὸς Ἀδωνις.

Αἰάζω τὸν Ἀδωνιν ἐπαιάζουσι ἔρωτες
κείται καλὸς Ἀδωνις ἐπ' ὄρεσι μηρὸν ὀδόντι
λευκῷ λευκὸν ὀδόντι τυπεῖς καὶ Κύπριν ἀνιᾶ
λεπτὸν ἀποφύχων τὸ δὲ εἰ μέλαν εἴδεται
αἷμα χιονέας κατὰ σαρκός.

Ἵπ' ὀφρύσι δ' ὀμματι ναρκῇ
καὶ τὸ ῥόδον φεύγει τῷ χεῖλεος ἄμφι δὲ τήνῃ
θνάσκει καὶ τὸ φίλημα, τὸ μήποτε Κύπρις ἀφήσει.

Κύπριδι μὲν τὸ φίλημα καὶ οὐ ζώντος ἀρέσκει
Ἀλλ' εἶδεν Ἀδωνις ὃ μιν θνάσκοντ' ἐφίλασεν

Αἰάζω τὸν Ἀδωνιν ἐπαιάζουσιν ἔρωτες.
Ἄγριον, ἄγριον ἔλκος ἔχει κατὰ μηρὸν Ἀδωνις
μεῖζον δ' ἢ Κυθήρεια φέρει ποτικάρδιον ἔλκος.

Κεῖνον μὲν περὶ παῖδα φίλοι κύνας ὠδύραντο
καὶ νόμφαι κλαίουσιν ὀρειάδες, ἃ δ' Ἀφροδίτα
λουσαμένα πλοκαμίδας ἀνὰ δρυμῶς ἐλάληται
πενθαλέα, νήπλεκτος ἀσάνδαλος,

Αἱ δὲ βάτοι νιν ἐρχομένην κείροντι
καὶ ἱερὸν αἶμα δρέποντι,
ἔξυ δε κωκύουσα δ' ἄγνεα μακρὰ φορεῖται
Ἀσύριον βοσῶσα πόντι καὶ παῖδα καλεῦσα.

Ἀμφὶ δὲ μιν μέλαν αἷμα παρ' ὀμφαλὸν ἤωρεῖτο
στήθεα δ' ἐκ μηρῶν φοινίσσεται εἰ δ' ὑπομάζοι
χιονιοὶ τὸ πάρειθεν Ἀδωνιδι πορφύροντο.

Αἶ αἶ τὰν Κυθήρειαν ἐπαιάζουσιν ἔρωτες.
Ὡλεσε τὸν καλὸν ἄνδρα συνώλεσεν ἱερὸν εἶδος
Κύπριδι μὲν καλὸς εἶδος, ὅτε ζώεσκεν Ἀδωνις,
κάτθανε δ' ἀμορφῇ οὖν Ἀδωνιδι Κύπριδος, αἶ αἶ αἶ.

Ὡρεα πάντα λέγοντι καὶ αἱ δρύες αἶ τὸν Ἀδωνιν

καὶ ποταμοὶ κλαίοντι τὰ πένθεα τῆς Ἀφροδίτης
καὶ πηγαὶ τὸν Ἄδωνιν ἐν ὥρει θακρύνοντι
ἄνθεα δ' ἐξ ὀδύνας ἐρυθαίνονται· ἃ δὲ Κυθήρα
πάντας ἀνα κναμῶς, ἀνα πᾶν νάπος οἰκτρὸν αἶδει.

Αἴ αἴ τὰν Κυθήρειαν, ἀπώλετο καλὸς Ἄδωνις
ἀχῶ δ' ἀντεβόασεν, ἀπώλετο καλὸς Ἄδωνις
Κύπριδος αἰνὸν ἔρωτα τίς οὐκ ἔκλαυzen ἀν αἴ αἴ.

Ὡς ἶδεν ὥς ἐνόησεν Ἀδώνιδος ἄσχετον ἔλκος.
Ὡς ἶδε φοῖνιον αἶμα μαραινομένῳ περὶ μῆρῳ
παχέας ἀμπετάσασα κυύρετο, μῖνον Ἄδωνι
δύσποτμε; μῖνον Ἄδωνι πανύστατον ὥς σε καχεῖω,
ὥς σε περιπτύξω, καὶ χεῖλα χεῖλεσι μίξω.

Ἐγρεο τυτθὸν Ἄδωνι, το δ' αὖ πύματόν με φίλασον
τοσοῦτόν με, φίλασον ὅσον ζῶει τὸ φίλαμα
ἄχρις ἀπὸ ψυχῆς ἐς ἐμὸν στόμα κ' εἰς ἐμὸν ἦπαρ
πνεῦμα τῶν βρύση, τὸ δε σεῦ γλυκὺ φίλτρον ἀμέλξω
ἐκ δε πῖω τὸν ἔρωτα.

Φίλαμα δὲ τοῦτο φυλάξω ὥς αὐτόν τὸν Ἄδωνιν·
ἐπεὶ οὐ με, δύσμορε, φεύγεις, φεύγεις μακρὸν Ἄδωνι
καὶ ἔρχεται εἰς Ἀχαίρων καὶ στυγνὸν βασιλῆα καὶ
[ἄγριον.

ἃ δὲ τάλαινα ζῶω καὶ θεὸς εἰμὶ καὶ οὐ δύναμαι
σὲ διώκειν.

Λάμβανε Περσεφόνα τὸν ἐμὸν πόσιν· ἐσσι γὰρ αὐτὰ
πολλὸν ἐμεῦ κρέσσον· τὸ δὲ πᾶν καλὸν ἐς σε καταρεῖ.
Εἰμὶ δ' ἐγὼ πανάποτμος ἔχω δ' ἀκόρεστον ἀνίην.
καὶ κλαίω τὸν Ἄδωνιν ὃ μοι θάλλε καὶ σὲ φοβεῖμαι.

Θνάσκεις, ὦ τριπτόητε· πόθος δε μοι ὥς ὄναρ ἔπη
Χήρη δ' ἃ Κυθήρεια, κενοὶ δ' ἀνὰ δώματ' ἔρωτες
σοι δ' ἅμα κεισὶς ὀλωλε· τί γὰρ τολμηρὲ κυνάγεις;
καλὸς ἐὼν τοσοῦτον ἐμήνατο θηροὶ παλαίειν;
Ὡ δὲ Κύπρις ὀλοφύρατο.

Αἴ αἴ τὰν Κυθήρειαν, ἀπώλετο καλὸς Ἄδωνις
δάκρυσιν ἃ Παφία τόσον χέει, ὅσον Ἄδωνις
αἶμα χέει τὰ δε πάντα ποτι χθονὶ γίγνεται ἄνθη
αἶμα ῥόδον τίκτει, τὰ δε δάκρυα τὰν ἀνεμόναν.

Αἰάξω τὸν Ἄδωνιν· ἀπώλετο καλὸς Ἄδωνις.
μήκει' ἐνὶ δρυμοῖσι τὸν ἀνέρα μύρεα Κύπρι.
ἐστ' ἀγαθὰ στίβας, ἔστιν Ἀδώνιδι φύλλας ἔτοιμα
λέκτρο ἔχει Κυθερεία, τὸ σὸν τόδε νεκρὸς Ἄδωνις.

Καὶ νέκυς ὦν καλὸς ἐστι, καλὸς νέκυς, οἷα καθεύδων

κάτθεο νιν μαλακοῖσι ἐνὶ φάρεσι οἷς ἐνίκαιεν,
τοῖς μετὰ σεῦ ἀνὰ νύκτα τὸν ἱερὸν ὕπνον ἐμόχθει
παγχρόνῳ κλιντήρι· ποθεῖ καὶ στυγνὸν Ἄδωνιν.

Βάλλε δ' ἐνὶ στεφάνοισι καὶ ἄνθεσι πάντα συναυτῶ
ὥς τήνος τέθνηκε καὶ ἀνθέα πάντα ἐμαράνθη.
ῥαῖνε δέ μιν καλοῖσιν ἀλείφρσι, ῥαῖνε μύροισι.
Ὀλλύσθω μῦρα πάντα· τὸ σὸν μῦρον ὤλετο Ἄδωνις

Κέκλιται ἀδρὸς Ἄδωνις ἐν εἵμασι πορφυρέοισιν
ἀμφὶ δὲ μὲν κλαίοντες ἀναστενάχουσιν ἔρωτες,
κειράμενοι χαίτας ἐπ' Ἀδώνιδι.

Χῶ μιν ὕστατός.
ὅς δ' ἐπὶ τόξον ἔδαιν' ὅς δ' εὐπτερον ἄγε φερέτρην.
χῶ μὲν ἔλυσσε πέδιλον Ἀδώνιδος ὅς δὲ λέβητι
χρυσείῳ φορέησιν ὕδωρ· ὅς δὲ μηρία λαύει·
ὅς δ' ὀπισθεν πτερύγεσιν ἀναφύχει τὸν Ἄδωνιν,
αὐτὰν τὰν Κυθήρειαν ἐπαιάζουσιν ἔρωτες.

Ἔσθεσε λαμπάδα πᾶσαν ἐπὶ φλιαῖς ὑμέναιος
καὶ στέφος ἐξεπέτασσε γαμήλιον, οὐκ ἔτι δ' ὕμᾶν
ὕμᾶν οὐκ ἔτι ἀειδόμενον μέλος ἄδεται αἶ αἶ αἶ.

Αἶ αἶ καὶ τὸν Ἄδωνιν ἔτι πλέον ἢ ὑμέναιος

αἱ χάριτες κλαίοντι τὸν υἱέα τῷ Κινύρῳ
ὤλετο καλὸς Ἄδωνις ἐν ἀλλήλησι λέγοισαι.
Αὐταὶ δ' ὀξὺ λέγοντι πολὺ πλέον ἢ τὸ Διώνει.

Καὶ μοῖσαι τὸν Ἄδωνιν ἀνακλαίουσιν Ἄδωνιν,
καὶ μιν ἐπαείδουσιν· ὁ δὲ σφίσι οὐκ ἐπακούει.
Οὐ μὲν οὐκ ἐθέλει Κῶρα δέ μιν οὐκ ἀπολύει·
Λήγε γόνυν, Κυθήρεια, τὸ σήμερον ἵσχιον κομμῶν
δεῖ σε πάλιν κλαῦσαι, πάλιν εἰς ἔτος ἄλλο δακρῦσι.

ΣΑΠΦΩ Η ΛΕΣΒΙΑ

Αιτή τῆς Σαπφῶς πρὸς τὴν θεάν Ἀφροδίτην μελιζομένη κατὰ τὸ «Ἄξιον ἔστι μεγαλύνειν σε τὸν ζωοδότην» τῆς Εἰκασίας Ὁ Σαπφικὸς στίχος συμπληροῦται ἐκ πέντε ποδῶν τῶν ἐποίων ὁ πρῶτος εἶναι τροχαῖος, ὁ δεύτερος σπονδαῖος (σπανίως τροχαῖος), ὁ τρίτος δάκτυλος καὶ εἰ ἄλλοι δύο τροχαῖοι, πᾶσα τροφή τοιαύτων τριῶν στίχων ἔχει κατόπιν καὶ ἐν Ἀδωνιδον.

Ἀρμονία Δώριος ἦτοι ἦχος πλ. α'. (1)

Ποικιλέθρον' α || θανάτ' Ἀφροδίτα παῖ Διδε ||
Δολοπλόκε λίσσομαι τε μὴ μ' ἄσαισι ||
μήδ' ἀνίσαισι δάμνα πότνια θυμόν.

Ἄλλα τυτδ' ἐλθ' αἰ || ποτὰ κατερώτα τὰς ἐμας αὐδῶς ||
αἰῶσα πῆλυς ἐκλυες πατρὸς δὲ ||
δόμον λιποῖσα χρύσιον ἦλθες.

Ἄρμ' ὑπαζεύξασα || καλοὶ δὲ σ' ἄγον ὠκέες στρουθοὶ
περὶ γᾶς μελαίνας πυκνὰ δινύνντες πτέρ' ||
ἀπ' οὐρανῷ αἰθέρος διὰ μέσῳ.

(1) Ἐν τούτῳ ἐπεδιώξαμεν τὴν τομὴν τοῦ Ἄξιον ἔστιν, ὅπως σαφέστερον καταδειχθῇ ἡ ἀλήθεια.

Αἰψα δ' ἐξῆκοντο || τυτδ' ὠμάκαιρα μηιδιάσαισ' α.
θανάτῳ προσώπῳ ἦρ' ὅτι δηδ.
τε πέπονθα κῶττι δηύτε κάλημι.

Κ' ὥττ' ἐμῷ μάλι||στα ἂ θέλω γενέσθαι μινύλα
θυμῷ τινα δηύτε πείθω || μοις ἄ
γην εἰς σὺν φιλόττι, τίς σ' ὦ Ψάπρ' ἀλκήσει.

Καὶ γὰρ αἰ φεύγει || ταχέως διώξει αἰ || δὲ δῶρα
μὴ δέκετ' ἀλλὰ δώσει αἰ δε μὴ φίλει
ταχέως φιλήσει κωδ'κ' ἐθέλοισαν.

Ἐλθε μοι καὶ νῦν || χαλεπὰν δε λῦσον ἐκ μερίμναν,
[ἔσσα
δὲ μὴ τέλεσσον θυμὸς ἱμερεῖ τέλεσσον
σὺ δ' αὖτε σύμμαχος ἔσσο.]

ΠΙΝΔΑΡΟΣ

Τὰ τεμάχια ταῦτα εὑρομεν ἐν τοῖς Fragmenta melica τῆς Ἀνθολογίας Eduardus δοκιμάσαντες δὲ ἴδομεν, ὅτι μελιζονται ἀνευ οὐδενὸς κωλύματος κατὰ τὰ «Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ» τοῦ Ἐπιταφίου εἰς ἄρμονίαν Δώριον.

ἢ ἦχον πλ. α'.

Ὅλβια δ' ἅπαντες αἶσαι λυσίπινον
μετανίσσονται τελευτὴν καὶ σῶμα μὲν
πάντων ἔπεται, θανάτῳ περισθενεῖ.

Ζωὸν δ' ἔτι λείπειτ' αἰῶνος εἵδωλον
τὸ γὰρ ἔστι μόνον θεῶν μακάρων
εὔδαι δὲ πρασσόντων μελέων ἀτάρ.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

Πᾶσαι αἱ φῦλαι τοῦ Ἀνακρέοντος μέλίζονται ἄλ-
λαι μὲν κατὰ τὰ Ἐκκλησιαστικά μεγαλυνάρια τῆς Ὑπα-
παντῆς «Ἀνατάληπτον ἔστι» καὶ ἄλλαι κατὰ τὰ τοῦ
Πάσχα «Ὁ Ἄγγελος ἐδόξα»

Τὸ μέτρον αὐτοῦ εἶναι ἱαμβικόν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ
πρώτου ἱάμβου μεταχειρίζεται πολλάκις καὶ τρί-
βραχυν ἢ καὶ ἀνάπαιστον.

ΑΡΜΟΝΙΑ ΔΥΔΙΣΤΙ=ἦχος Γ.
ἦχος Γ'.

Δότε μοι λύραν Ὀμήρου
φρονίης ἀνευθε χορδῆς
φέρε μοι κύπελλα θεσμῶν
φέρε μοι νόμους κεράσω.

Μεθύων ἔπως χορεύσω
ὑπὸ σῶφρονος δὲ λύσσης
μετὰ βάρβιτον αἰείδων
τὸ πικροίνιον βιήσω. κλπ.

Α Α Α Ο

Μακαρί| ζομέν | σε τέτ | τιξ
ὅτι δένδρεων ἐπ' ἄκρων
ὀλίγην δρόσον πεπωκὼς
βασιλεὺς, ὅπως αἰεδαίς. κλπ.

Α Α Α Ο

Ἄγε ζωγράφων ἄριστε
λυρικῆς ἄκουε μούσης
γράφε τὰς πόλεις τὸ πρῶτον
ἱλαράς τε καὶ γελώσας.

Φιλοπαίγμονας δὲ Βάγκχας
ἑτεροπνόους ἐναύλους
Ὁ δὲ πηρὸς, ἂν δύναιτο
γράφε καίνόμους φιλοῦντων. κλπ.

ΕΤΕΡΑΙ ΩΔΑΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΜΕΛΙΖΟΜΕΝΑΙ

κατὰ τὸ «Ὁ ἄγγελος ἐδόξα» τοῦ Πάσχα εἰς ἁρμονίαν
συντεταγμένον ἢ ἤχον πρῶτον καθ' ἡμᾶς.

Ἀνακρέων ἰδὼν με = Ὁ ἄγγελος ἐδόξα
Ὁ Τῆτος μελωδὸς = τῇ κεχαριτομένῃ
Ὅναρ λέγων προεῖπιν = ἀγνὴ παρθενὴ χαιρε
ἐγὼ δραμὼν πρὸς αὐτὸν = καὶ παλιν ἔρω χαιρε
περιπλάκην φιλήσας = Ὁ σὸς υἱὸς ἀνέστη
γέρον μὲν ἦν καλὸςδε. = τριήμερος ἐκ τάφου.

Καλὸς δὲ καὶ φίλευνος = Μαγδαληνῇ
τὸ χεῖλος ὥζεν οἶνου κλπ.
τρέμοντα δ' αὐτὸν ἤδη
ἔρω εἰχειραγώγει

Ὁ δ' ἐξελὼν καρήνου
Ἐμοὶ στέφος δίδωσιν
τὸ δ' ὥς Ἀνακρέοντος
Ἐγὼ δ' ὁ μωρὸς ἄρας
ἐδησάμην μετώπῳ

Καὶ δῆθεν ἄχρι καὶ νῦν
ἔρωτος οὐ πέπαυμαι

Ὅσω πέλας τὰ Μοῖρας
Ὅσω πέλας τὰ Ἄδου

ΑΛΛΟ ΕΙΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΝ

Ἐρασμὴ πέλαια
πόθεν πόθεν πέτασσαι
πόθεν μύρων τασούτων
ἐπ' ἥερος θέουσα

Πνέεις τε καὶ ψακάζεις
τίς ἔστι σοὶ μεληδών;
Ἀνακρέων μ' ἔπεμψεν
πρὸς παῖδα, πρὸς Βαθύλλον
τὸν ἄρτι τῶν ἀπάντων.

Κρατοῦντα καὶ τύραννον
πέπρακα μ' ἡ Κυθήρη
λαβοῦσα μικρὸν ὕμνον
ἐγὼ δ' Ἀνακρέοντι
διακονῶ τσαῦτα.

Καὶ νῦν ὁρᾷς ἐκείνου
ἐπιστολὰς κομίζω

καὶ φησιν εὐθέως
μ' ἐλευθέρην ποιήσαιν.

Ἐγὼ δὲ κ' ἦν ἀφή || με
δοῦλῃς μενῶ παρ' αὐτῷ
τί γάρ με δεῖ πέτασθαι
ἔρους τε καὶ κατ' ἀγρούς.

Α Λ Λ Ο

τοῦ αὐτοῦ μελιζόμενον κατὰ τὸ «Σήμερον ἕαρ μου-
ρίζει», (Ἑξαποστειλάριον τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ.)

Ἄρμον Λυδιστὶ ἦχ. γ'.
(μέτρον) υ υ—υ—υ—υ

Στεφανηφόρου μετ' ἦρος
μέλομαι ῥόδον τρεῖνον.
συνέταιρον ὀξὺ μέλι
τόδε γάρ θεῖον ἄημα,
τόδε καὶ βροτῶν χαρῆμα
χάρισιν τ' ἀγαλμ' ἐν ὥραις.

μέτρον υ υ—υ—υ—υ

Ἑξαποστειλ.

Ἐμῶν μελῶν χειρὶ σου
ἐξερευνήσας τὰς πληγὰς
μή μοι Θωμᾶ ἀπιστήσης

τραυματισθέντα διὰ σέ
σὺν μαθηταῖς ὁμοφρόνεις
καὶ ζῶντα κύρυττε Θεόν.

Τὸ παρὸν μερίζεται ἀπαράλλανκτως ἐπὶ τῷ ἑξ.
ποστειλάρῳ «Ἀπόστολοι ἐκ περάτων» εἰς ἡ-
χον γ'.

Ἀνὰ βάρετον δονήσω
ἄεθλος μὲν οὐ πρόκειται
μελέτη δ' ἐπέσε παντὶ
σοφίης λαχόντι ἄωτον,
ἐλεφαντίνῳ δὲ πλήκτρῳ
λιγυρὸν μέλος κροαίνων.

Φρυγίῳ ρυθμῷ βοήσω
ἅτε τις κύκνος Καύστρου
ποικίλον πετεροῖσι μέλπων
ἀνέμου σύναυλος ἡχή
οὐ δὲ Μοῦσα συγχόρευε
ἱερὸν ἔστι γὰρ Φοῖβου.

Κιθάρη δάφνη τρίπους τε
λαλεῶ δ' ἔρωτα Φοῖβου
ἀνεμώλιον τὸν οἶστρον
σαόφρων ἔστι γὰρ κούρα.

τὰ μὲν ἐκπέφυγε κέντρα
φύσεως δ' ἄμειψε μορφὴν
κλπ. Ἀνακρ. σελ. 363

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΑ.

Ἀπόστολοι ἐκ περάτων
συναθροισθέντες ἐνθάδε
Γεθσημηνῇ τῷ χωρίῳ
κηδεύσατέ μοι τὸ σῶμα
καὶ σὺ υἱέ μου καὶ θεέ μου
παράλαβέ μου τὸ πνεῦμα
κλπ.

Τὸ δὲ ἐξῆς (κατὰ τὸ πολιτικὸν δωδεκάσουλ.)

“ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΟΡΩΝΤΩΝ ΣΕ”

Ἦχος β’.

ΜΕΤΡΟΝ

Σοι Βάκχε τάνδε μοῦσαν ἀγλαίζωμεν
ἀπλοῦν ῥυθμὸν χέοντες αἰόλῳ μέλος
καινὸν ἀπαρθένευτον, οὔτι ταῖς πάρος
κεχρημένον ῥῥαῖσιν
ἀλλ’ ἀκήρατον Βάκχε
κατέρχομαι σοι τὸν ὕμνον. Carm.P.(320).

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΑ.

Τῶν μαθητῶν δρώντων σε ἀνελήφθης
Χριστέ πρὸς τὸν πατέρα συνεδριάζων

ἄγγελοι προτρέχοντες ἐκρυβοῦσιν
ἄρατε πύλας ἄρατε
ὁ βασιλεὺς γὰρ ἀνῆλθε
πρὸς τὴν ἀρχίφωτον δόξαν.

Ἐξαποστ. τῶν Ἀναλήψ.

ΤΟ ΕΞΗΣ

Τὸ ἐξῆς μελίζεται ἐπακριδῶς ἐπὶ τῷ ἰδιομέλῳ
στιχηρῶ

“ΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΕΥΦΡΑΘΑ,
Ἦχος β’.

Οὔτις ἀνευ θεῶν
ἀρετὰν λάβεν πόλις
ἐστὶν ἐν τοῖς ἀνθρώποις
βροτὸς θεὸς ὁ πάμμητις.

Ἀνθ. 245 σελ.

ΣΤΙΧ.

Οἶκος τοῦ Εὐφραθᾶ
ἡ πόλις ἡ ἀγία
τῶν προφητῶν ἡ δόξα
εὐτρέπισον τὸν οἶκον
ἐνῶ τὸ θεῖον τίκτεται.

“Ο ΟΥΡΑΝΟΝ ΤΟΙΣ ΑΣΤΡΟΙΣ,,

Ἀρμονία Λυδιστί.

Ὅττι πίνω τὸν οἶνον
εὐδουῖν αἱ μέριμναι

τί μοι γόων, τί μοι πόνων
τί μοι μέλει μερίμνων
θανεῖν με δεῖ, κἄν μοι θέλω
τί δὲ τὸν βίον πλανῶμαι ;
Ἦτοι ἦχος γ'·
Ὁ σὺρανὸν τοῖς ἀστροῖς,
κατακοσμήσας ὡς θεὸς
καὶ διὰ τὸν σὼν ἀγγέλων
πᾶσαν τὴν γῆν φωταγωγῶν
Δημιουργὲ τῶν ἀγγέλων
τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε σῶζε.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΘΥΣΙΑΣ ΨΑΛΛΟΜΕΝΟΝ

«Ἄξις ταῦρε» (δὲς Ἀνθ. 350) μεγίστην ἔχει ἐ-
μοιότητα πρὸς τὸ κατὰ τὰς χειροτονίας «Ἄ-
ξις» (τρίς) ὅπως καὶ τὸ Ἀνασσα ἔλαθι πρὸς τὸ
Κύριε ἐλέησον.

Τὸ παρὸν μελιζέται ὅπως καὶ τὸ τοῦ Ἀκαθίστου
«Τῇ ὑπερμάχῳ» ἦτοι εἰς ἦχον πλ. δ'. (τὸ μέ-
τρον Ἰαμβικόν).

Γάμος κράτιστος ἐστὶν ἀνδρὶ σὺφρονι
τρόπον γυναικὸς χρηστὸν ἔδνον λαμβάνειν
αὕτη γὰρ ἡ πρὸς εἰκίαν σῶζει μόνῃ
δοτις δὲ τρυφερῶς γυναῖκα ἄγει λαβὼν
συνεργὸν αὐτοῦ ἀντὶ δεσπολίνης ἔχει
εὖνουν βεβαίαν τε, εἰς ἅπαντα τὸν βίον.

ΗΤΟΙ

«Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια.
Ἀναγράφω σοι ἡ πόλις σου, Θεοτόκε.
Ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον
ἐκ παντοίων με κινδύνων, ἐλευθέρωσον,
Ἵνα κράζω Σοι χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε.
Τὸ παρὸν τοῦ Ἀνακρέοντος μελιζέται ἐπὶ τῷ

“ΜΙΑ ΒΟΣΚΟΠΟΥΔΑ,”

Εἰς ἦχον πλ. α'.

Ὁ ταῦρος αὐτός ὦ παῖ νῦν
Ζεὺς μοι δοκεῖ τις εἶναι
φέρει γὰρ ἄμφι νώπιοι
Σιδωνίαν γυναῖκα.

Περὰ δὲ πόντον πανευρὺν
τεμνεῖ δὲ κύμα χηλαῖς
οὐκ ἂν δὲ ταῦρος ἄλλος τις
ἐξ ἀγέλης ἐλαοθείς

(Ἐπαναστροφὴ τῶν δυὸ τελευταίων.)

Τὸ μέλος τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τινὰς πολ-
λάκις ἐκκλησιαστικὰς ὕμνους ὡς π. χ. τὸ Ἑλένη-
σὸν με ὁ Θεός, τὸ Σὲ ὑμνοῦμεν κλπ.

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΣΤΕΙΒΕΙ ΘΑΛΑΣΣΗΣ
ΜΕΛΙΖΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

(ἈλκΗΣΤΙΣ)

ὦ δωματ' Ἀδμηται' ἐν οἷς ἔτιλιν ἐγὼ
θῆσαν τράπεζαν αἰνέσαι θεὸς περ ὦν
Ζεὺς γὰρ κατακτὰς παῖδα τὸν ἐμὸν αἵτιος
Ἀσκληπιὸν, στέρνοισιν ἐμβαλὼν φλόγα
οὗ δὴ χολωθείς τέκτονας οἴου πυρός.

Ἐτερον Ἰαμβικὸν ἀκατάληκτον

Ἀπαντῶμεν ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικῇς ἡμῶν ὅ-
μνοις, καὶ τὸ ἐξῆς ἐξαποστειλάριον κατὰ τὸ ὅποιον
μελίζονται πολλὰ ἄλλα.

Τὸ μέτρον εἶναι Ἀνακρεόντειον πολιτικόν, ὃ δὲ
ῥῆχος γ'.

Ὁ γλυκασμὸς τῶν ἀγγέλων,
τῶν θλιβομένων ἢ χαρά,
Χριστιανῶν ἢ προστάτις,
Παρθένε μῆτερ Κυρίου,
ἀντιλαβοῦ με καὶ ῥῦσαι,
τῶν αἰωνέων βασάνων.
Ἦτοι «Τί καλὸν ἐστὶ βαδίζειν
ὅπου λειμῶνες κομῶσιν
ὅπου λεπτὴν ἡδυτάτην
ἀναπνεῖ ζέφυρος αὔρην
κλήμα τὸ βάνχειον ἰδεῖν
χ' ὑπὸ τὰ πέταλα δύναι »

Εἰς τοιοῦτον μέτρον εἶναι συνταθειμένον καὶ τὸ ἐ-
ξῆς τοῦ δεκάτου ἐξδόμου αἰῶνος Ἀνακρεόντειον.

Πίνουν οἱ Νέοι τὸ νερόν,
καὶ λαλοῦν καὶ τραγωδοῦν,
μὲ τὸν νοῦν τῶν καθαρῶν,
καὶ χορεύουν καὶ πηδοῦν.

Ὁ δὲ γέρων τὸ μισεῖ,
ὅτι βλάπτει ὡς ψυχρόν,
καὶ ὀρέγεται κρασί
ἄκρατον μαῦρον πικρόν.

Ἄν ἀλλάξουν τὸ ποτὸν
πίπτουν εἰς ὑπερβολήν,
καὶ οἱ δύο κ' εἰς κακὸν
καὶ μεταβολὴν πολλήν.

Τρέμ' ὃ γέρων ἀτονεῖ
ἂν κρασάνι δὲν πιῇ
πιπτ' ὃ νέος ἀφρονεῖ
ἂν κρασί πολὺ πιῇ.

Νέοι τὸ λοιπὸν νερὸν
καὶ κρασί οἱ γεραιοὶ
ὃ καθεὶς τῶν καθαρῶν
τὸ ὀικὸ του ἅς πιῇ.

Καλλ. Παλιν. 68.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὀλίγων τούτων τονισθέντων
μελῶν, τί ἄλλο ἀποδεικνύεται, ἢ ὅτι οὐδὲ κατὰ
κεραίαν παραλλάσει ὁ ῥυθμὸς καὶ τὸ μέλος

ἀμφοτέρων τῶν μουσικῶν ἡμῶν τούτων. Συνεπὶ δὲ αἱ ἁρμονίαι καὶ ἰσμοὶ τῶν προγόνων, εἶναι αὐτοὶ οὗτοι ἀναλλοιώτως οἱ ἦχοι τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ὡς τοῦτο ἐφρόνουν οἱ ἀοιδμοὶ διδάσκαλοι τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, Κούμας, Οἰκονόμος, Δούκας, Χαρίσιος καὶ Γ. Σεραύτης, οὗτος παρθεύμεν ἐνταῦθα καὶ πίνακα παραβολικὸν τῶν ἁρμονικῶν πρὸς τοὺς καθ' ἡμᾶς ἦχους.

Α'. «Ἄρμονία συντονολυδιστὶ ἢ ὑπερμιξολύδιος· αὕτη εἶναι ὁ κατὰ τὴν ἡμετέραν μουσικὴν ἦχος α'.

Β'. Ἄρμονία μιξολυδιστὶ ἢ μιξολύδιος· αὕτη εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς ἦχος β'.

Γ'. Ἄρμονία Λυδιστὶ ἢ Λύδιος· αὕτη εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς ἦχος γ'. ἐνθ' ἐτανίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἱερομελῶδων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν πολλὰ τῶν ἀγίων παθῶν ἰδιόμελα καὶ μάλιστα ὁ περίφημος πολυέλαιος τοῦ Χουρμουζίου «Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος» ὁ κατανυκτικώτατος ὢλων.

Δ'. Ἄρμονία Φρυγιστὶ ἢ Φρύγιος· αὕτη εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς ἦχος δ'.

Ε'. Ἄρμονία ὑπολυδιστὶ ἢ ὑπολύδιος· αὕτη εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς ἦχος πλ. α'.

ΣΤ'. Ἄρμονία ὑποφρυγιστὶ ἢ ὑποφρύγιος· αὕτη εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς ἦχος βαρύς.

Η'. Ἄρμονία ὑποδωριστὶ ἢ ὑποδωρίας· αὕτη εἶναι ὁ καθ' ἡμᾶς ἦχος πλ. β'.

Καλλιόπ. σελ. 4

Ἐάν, ὅθεν, οἱ ἐξάμετροι τοῦ Ὀμήρου στίχοι ᾗσαν τονισμένοι, ὡς φρονοῦσιν οἱ πολλοί, κατὰ τὴν Δωρίον ἁρμονίαν· φανερόν ἐστι οὗτοι ἐφάλλοντο κατὰ τὸν πλ. α'. ἦχον.

Ἄλλ' ὅπως ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νῦν Ἐκκλησιαστικῇ μουσικῇ ὀλίγιστα εὐρίσκονται τὰ ἀμιγῆ καὶ μονόηχα μέλη, οὕτω καὶ ἐν τῇ τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ποικίλου μέτρου τῶν ποιητῶν καὶ μάλιστα τοῦ Πινδάρου συνεκρινόντο πολλάκις αἱ ἁρμονίαι καὶ συντέλουν εἰς τὴν ἀκριβοῦς ἔκφρασιν τοῦ αἰσθήματος τοῦ ποιητοῦ.

«Οὐδαὶς γὰρ ῥυθμὸν κατὰ τὸν Πλούταρχον, τὴν τῆς τελείας οἰκειότητος δύναμιν ἔξει ἔχων ἐν αὐτῷ· τούτου φάμεν αἰτίαν σύνθεσιν τινα, ἣ μίξιν ἢ ἀμφοτέρω, οἷον Ὀλύμπῳ τὸ ἐναρμόνιον γένος ἐπὶ Φρυγίῳ τόνου τεθέν, παίωνι ἐπιδρατῶ ἐμίγῃ» κλπ. Μουσικὴ XX XIII.

Παραδείγματος χάριν, ἀναλύσωμεν εἰς τὰ οἰκεῖα αὐτοῦ μέτρα τὸ Ἀναστασ. στιχηρὸν τοῦ Δαμασκη.

νοῦ «Τὰς ἐσπερινὰς ἡμῶν εὐχάς,» θὰ ἴδωμεν ὅτι τοῦτου (1) ὁ πρῶτος στίχος ὅλος ἀποτελεῖται ἐκ σπονδαίων πο-
θεῶν, ὁ δεύτερος ἐκ θακτύλων, ὁ τρίτος ἐξ ἀναπαι-
στών, ὁ τέταρτος ἐκ θακτύλου καὶ ἰάμβου, ὁ πέμ-
πτος ἐξ ἀναπαισίου ἐπίσης, ἀμφιβραχέος, καὶ πυρ-
ρυχίου ὥς

— — || — — || — — || — —

— υυ || — υυ || — υυ

υυ — || υυ —

— υυ || υ — υ —

υυ — υ || υ — υ || υυ — || υυ | υυ — | υυ.

Τὰς ἐσπερινὰς ἡμῶν εὐχάς
πρέσδεξαι, ἅγιε Κύριε,
καὶ παράσχου ἡμῖν,
ἄφροσιν ἁμαρτιῶν,
Ὅτι μόνος εἶ|| ὁ δαίξας
τὴν ἀνάστασιν.

τοιαύτην ποικιλίαν παρουσιάζει καὶ ὁ Εἰρμὸς «Κύ-
ματι θαλάσσης.» ὥς

(1) ΣΗΜ. Ὅτι πολλὰ τῶν μελῶν τῆς ἐκκλησίας ἀνάγον-
ται εἰς τὸν πολιτικὸν καλούμενον στίχον ὅστις χαρακτη-
ρίζεται διὰ τῆς ἰσοσυλλαβίσεως, τῆς εὐρυθμίας καὶ τοῦ
τόνου καὶ εἶναι ἀρχαιότερος, φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ προσφω-
δοῦ ἔτι στίχου· τὸν στίχον τοῦτον μετεχειρίζοντο καὶ οἱ
ἀρχαῖοι κλασικοὶ ποιηταὶ πολλάκις, π. χ. Ὁ ἐν τοῖς
Πέρσαις τοῦ Αἰσχύλου ἀπαντῶμενος «ᾧ βαθυζώνων ἁ-
νασσα περσίδων ὑπερτάτη Μῆτερ ἢ Ξέρξου γεραιά,
χαῖρε Δαρείου γύναι.» στ. 133.

— υυ . υ — υ

υ — υ . υ — υ

υ — υ . — υυ

υυ — . — υυ

υυυ — υ . υ — υ

υυ — υ = υ . υ — υυ

υυ — υ . — υυ

υ — υ — . υ — υυ

ὥς

Κύματι	—	θαλάσσης
τὸν κρύψιν·	—	τα πάλας
διώκτην	—	τύραντο,
ὑπὸ γῆ·	—	ἔκρυψιν,
τὸν σεσωσμένων	—	οἱ παῖδες·
ἀλλ' ἡμεῖς ὥς αἱ	—	νεάνιδες
τῇ Κυρίῳ	—	ἔσσωμεν
ἐνδοξως γὰρ	—	δεδοξασται

Τὸ Ἰαμβικὸν μέτρον εἶναι τὸ ἀπλούστερον καὶ
ἀπεριττότερον τῶν ἄλλων· ἀλλὰ σοβαρὸν καὶ ἐπι-
βάλλον· Κατὰ τὸ μέτρον τοῦτο ἐποιήθησαν οἱ Κα-
νόνες τῶν Δεσποτικῶν ἑορτῶν διὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς
καὶ ὑψηλὸν αὐτῶν θέμα· Ἰαμβικοὺς δὲ κανόνας ἔ-
χομεν εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων, τῶν
Φώτων, καὶ τῆς Ἀναλήψεως. Ὁ στίχος αὐτῶν
βαίνει οὕτω.

$\underline{\nu} \quad \underline{} \quad \parallel \quad \underline{} \quad \parallel \quad \underline{\nu} \quad \underline{} \quad \mid \quad \underline{\nu} \quad \underline{} \quad \underline{} \quad \mid \quad \underline{\nu} \quad \underline{}$
 Θεῶν καλυφθεῖς ὁ βραδυγλωσσος γνόφῳ
 ἔρρητορσευσε τὸν θεόγραφον νόμον
 ἰλὸν γὰρ ἐκτίναξας ὀμματος νόου
 ἔρξ' τὸν ὄντα καὶ μυεῖται πνεύματος
 γνῶσιν· γεραίρων ἐνθέοις τοῖς ἔσμασιν.

Σημ· Ἰαμβικῶς μετροῦνται καὶ αἱ τοῦ Ἀριστοφάνους
 (εἰς ἱππεῖς.) Μὺ μῦ, μὺ μῦ, μὺ μῦ, μὺ μῦ, μὺ μῦ,
 μὺ μῦ, αἵτινες ἔχουσι πάντα τὰ διαστήματα τῆς μου-
 σικῆς ἡμῶν ἐκκλησιαστικῆς κλίμακος. ὡς
 πδ—βγ—γδ—δε—εζ—ζν!

Εἰς τὸ κατὰ τὴν μουσικὴν κλίμακα μέλος τοῦτο,
 συνειθίζεται νὰ φάλληται, «τὸ Κύριε ἐλέησον», ἐν
 ταῖς ἑορταῖς τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ὑπὸ τῶν περισσο-
 τέρων ἱεροφαιτῶν καὶ μάλιστα τῶν μὴ νεωτερι-
 ζόντων.

ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙΣΜΑ

Ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ παιδιᾶδες θάλλουσι
 καὶ τὰ δένδρα φυλλοφοροῦσιν, αἱ χελιδόνες προαι-
 γέλλουσι τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἔαρος, προσεικάζει κατὰ
 τὴν ἀρχαιότητα καὶ τοῦ παιδᾶς εἰς ὑμνωδίαν, οἷτι-
 νες καθ' ὁμίλους ἐξερχόμενοι περιήρχοντο τὰς οἰκίας
 καὶ ἔφαλλον τὸ περίφημον «χελιδόνισμα» ὡς νῦν κατὰ
 τὴν ἀρχὴν ἐκάστου ἔτους τὸν «Ἅγιον Βασίλην».

Τὸ ἔθος τοῦτο ἐπικράτει καθ' ὅλην τὴν Ἑλλά-
 δα, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἀθηναῖος, καὶ μάλιστα ἀνά τὰς
 Κυκλάδας νήσους. Τὸ χελιδόνισμα ἔχει περιωθῆ
 ἀκέραιον ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῦ διαληφθέντος ἱστο-
 ρικοῦ· μετρήσαντες δὲ τοῦτο πρὸς τὸν ρυθμὸν, ἁρμο-
 μονίαν καὶ μέτρα τοῦ νησιωτικοῦ ἐπίσης ἔσματος
 τοῦ «Ἁγίου Βασιλείου» ἢ τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, εὖ-
 ρομεν πρὸς παίσματων Φαλμαγέρων καὶ Κρουμ-
 βάχων, συμφωνότατον.

Ὅτε λοιπὸν ὡς ἐκ τῆς παραθοῆς τῆς γλώτσης
 καὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ χριστιανισμοῦ τὸ κείμενον
 τοῦ χελιδονίσματος ἀπέβη ἤδη ἄχρηστον τὸ μέλος
 αὐτοῦ δὲν ἐγκατελείφθη, ἀλλὰ μετωχεταιύθη, ἕνεκα
 τῆς γενικότητος καὶ πολυχρηστίας αὐτοῦ ὑπὸ τῶν
 παιδῶν εἰς ἄλλα ὁμοιόμορφα, μέχρις οὗ ἔφθασεν εἰς
 τὸ τῆς πρωτοχρονιάς τὸν «Ἅγιον Βασίλην». Ἡ ἀρ-

μονία αὐτοῦ εἶναι Δώριος ἢ ἤχος δ'. τὸ δὲ μέτρον
Ἰαμβικόν.

ΧΕΛΙΔΟΝΙΣΜΑ

Ἦλθε ἦλθε χελιδὼν
καλὰς || ὥρας ἄγουσα,
καλοὺς ἡμῖν ἐνιαυτοὺς
ἐπὶ || γαστέρα λευκά,
ἐπὶ νῶτα τε μέλαινα·
Παλὰ || θαν οὐ προκυκλεῖς
ἐκ πίονος οἴκου οἴου,
δέπαστρον || τυροῦ τε
κάνιστρον καὶ πυρῶν.
Ἦ χελιδὼν καὶ λεκίθεταν
οὐκ ἄ || πωθεῖται πότερ'
ἀπώμενος ἢ λαβόμεθα;
Εἰμέν || τι δώσεις ἡμῖν,
εἰ δὲ μὴ οὐκ ἐάσομες
ἢ τὰν || θύραν φέρωμες
ἢ θ' ὑπέρθυρον ἢ τὰν γυναῖκα
τὰν ἐ || σω καθημέναν
μικρὰ μὲν ἔστι ραδίως
μὲν εἴ || σομες εἰ παῖδες
ἐὰν φέρῃς δέ τι τανῶν

μέγα || δέ τι καὶ φέρος
ἄνοιγ' ἄνοιγε τὰν θύραν
τὰν θύρ || αν χελιδόνι
οὐ γὰρ γέροντες ἐσμέν τοι
ἀλλ' || ἄλλα ἀγαθὰ παιδία.

Παράφρασις τοῖς αὐτοῖς, ἀλλὰ τονικοῖς μέτροις
καὶ τῇ αὐτῇ ᾠμονίᾳ.

Τὸ χελιδόνι ἔφθασε
κ' ἔφερ' || τὸ καλοκαίρι
ἔφερε τὴν καλοχρονιά,
μὲ || στὰ λευκά φτερά του
πάνω στὴ μαύρη πλάτη του
σταῖς φτέ || ρυγες 'ποκάτω.
Σὺκα ξηρὰ δέν μας πετᾷς
ζυ || μαρικὰ μελάτα
μέσα στὸ ἀρχοντόσπιτο
δέν μας || κερινὰς γεμάτα
ἓνα πανέρι κόλυθα
χλωρὸ || τυρὶ ἀφράτο;
Τὸ χελιδόνι ἀγαπᾷ
ἀκό || μὴ καὶ σφογγᾶτο.
Τί λέγετε νὰ φύγωμε·
ἢ θὲ || νὰ μας τὰ δώσης;
καὶ στανικῶς τὰ πέρνομε

ἴπ' ἐδῶ || δὲν τὸ κουνουῖμε
 ἢ σπάζομε τὴν πόρτα σου
 τᾶνῶ || φλι σ' ἀφαιρνοῖμε
 ἢ κλέφτομε σου τὴ λιγνῇ
 γυναῖ || κα πούνη μέτα
 εἶναι καὶ μικροκάμωτη
 κ' εὖκο || λα ἡμποροῖμε
 ἐκτὸς πλεῖα ἂν μας δώσητε
 καῖτι=μεγάλο δῶρο.
 Στὸ χελιδόν' ἀνοίξατε
 τὴν πό || ρτα νὰ εἰσέλθῃ
 γέροι ἡμεῖς δὲν εἴμεστε
 ἀλλὰ || μικρὰ παιδιὰ.

Ὁ ἅγιος Βασίλης (Νησιωτ. Κυκλάδων)

Ἄγιος Βασίλης ἔρχεται,
 ἀπὸ || τὴν Καισαρεία,
 βαστὰ εἰκόνα καὶ χαρτὶ
 χαρτὶ || καὶ καλαμάρι.
 Τὸ καλαμάρι ἔγραφε
 καὶ τὸ || χαρτὶ ὠμίλει,
 Βασίλη μ' ἀπὸ πῶρχεσαι
 καὶ πού || θι μεταβαίνεις;
 ἀπὸ τῆς μάνασμι' ἔρχομαι
 καὶ στὸ || σκολεῖδ πηγαίνω

κάτσε νὰ φῆς κάτσε νὰ πιῆς
 κάτσε || νὰ τραγομδήσης
 γράμματα γω ἐμάθαινα
 τρα || γούδια δὲν εἰξέρω.
 Καὶ σὰν εἰξέρης γράμματα
 πές μας || τὴν ἄλφα βῆτα
 ξηρὸ ραβδί ἐκράταει
 χλωρὰ | βλαστάργια βγήκαν
 κ' ἐπάνω στὰ βλαστάργια του
 κελα || ἱδοὺν χελιδόνια.
 Ἄν ἔχτε κόρη ἔμμορφη
 βάλτε || νὰ μας κερᾶση
 δότε μας καὶ λουκάνικα
 αὐγά || αὐγά καθαρισμένα
 καὶ πανεράκι κάστανα
 καὶ σὺ || κα φουρνισμένα.
 Κι' ἂν ἔχης γινὸ γιὰ γράμματα
 νὰ πῇ || καὶ τὸ φαλτῆρι
 νὰ γείνη καὶ γραμματικὸς
 νὰ βὰ || λῇ πετραχείλι.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΕΛΗΤΑ ΠΟΤΑΜΟΝ

(ΧΑΛΚΑ ΜΠΟΥΝΑΡ)

Ἰωνικὴ ἔμπνευσις.

Ἰορδάνη τῶν ἀρχαίων λιγυρώτατέ μου Μέλη,

Ἔως πότε ἡ κοιλίς σου ἢ ἡχοῦσα ἔτι μέλη
νὰ ἀμφισβητῇται μέλλει;

Σώζονται ἀκόμη ἔχνη τῶν θεῶν τετυπωμένα
ἐπὶ λίθων, οὓς ἀνεύρον ἔς τῆς πηγῆς σου τὸν πυθμένα
καὶ εἰς μαρμαρ' ἐσπασμένα.

Ἰοχέαιραι ἡ Φοῖβη ἐξ Ἐφέσου ἐρχομένη
πολλὰς ὥρας εἰς τὸ βεῖθρον ἔχαιρε τὸ σὸν νὰ μένη
ὕπὸ σχοίνους κεκρυμμένη.

Καὶ ἐλούετο ἐν ἄκρᾳ τῆς νυκτὸς σιγῇ, νυχθία
ἔχουσα ἐξηπλωμένους τοὺς βοστρύχους τῆς ἡ Χία
εἰς τὰ στήθη τῆς τὰ θεῖα.

Ἐκρυπτεν αὐτὴν ἡ βάτος, φλέως, δάφνη καὶ μυροίνη
ἐπὶ δὲ μαρμάρου λείου ἢ τοῦ ὕδατός σου δίνη
ρέουσα τὴν προσεκύνει.

Ἐπὶ ἄρματος πυρίνου ἵπτατο, ἀπερχομένη
εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Κλάρου, ὅπου ἔθυσ' ἐστεμμένη
ἡ ἱερεῖα Κλυμένη.

Καὶ πρὸς ταύτης ῥαῦμα μύρου διεδίδετο ὑδρανία

καὶ ἐπλήρου τὰς κοιλάδας πάσης τοῦ Πανωνίου
θυμηδίας αἰωνίου

Ταῦτα πάντα μαρτυροῦσι τὰ ἐρείπια, ἡ κρήνη
τὰ κρυστάλλινα νερά σου, οἱ ἀρωματώδεις σχοῖνοι
κ' ἡ θαλαρὰ μυροίνη.

Λέγεται ὅτι τὸ πάλαι οἱ σωζόμενοι ἐκείνοι
πέτρινοι πλυνοὶ σου εἶδον τὸν χιτῶνά της νὰ πλύνῃ
ἡ Κυμαία ἐν ὧδινι.

Ὁ δὲ θεατὴς καὶ τώρα τὰς πηγὰς σου, ὅταν βλέπῃ
τοῦ Ὀμήρου ἐνθυμεῖται τὴν πατρίδ' ἐνταῦθα ἔτι
καὶ τ' ἀθάνατά του ἔπη.

Ὁ δὲ χρόνος, ὅστις πάντα ἐρημοὶ καὶ καταβάλλει
δὲν ἐτόλμησεν εἰς ταῦτα τὰ μουσουργημένα κάλλη
χεῖρα βέβηλον νὰ βάλλῃ.

Καὶ νεάζουσιν ἀκόμη ὡς ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου
τὰ ποιήματα τοῦ φάλτου τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἰλίου
πανταχοῦ τῆς ὀφηλίου.

Μάγνης, Κόιντος καὶ Βίων ὑπὸ σκιερὰς φιλόρας
εἰς τὰς ὄχθας σου δονοῦντες τὰς βουκολικὰς τῶν λύρας
παιθῶν ἤγειρον πλημμύρας.

Τὰ Σμυρναϊκὰ δὲ πάλιν τῶν ἀρχαίων χρόνων κάλλη
ὧν ἡ φήμη παγκοσμία εἶχε γαίην καὶ μεγάλην
ἢ σὴ ἐπλαττεν ἀγκάλη.

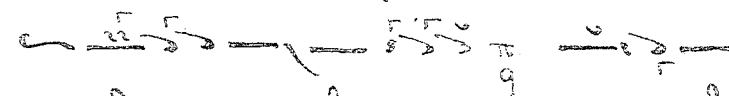
Τ Ε Λ Ο Σ

Παλαιά Μουσική

Τὰ παρόντα κειμήλια καὶ ἐπὶ χάρι-
κτηῖρας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μου-
σικῆς, χάριν τῶν εἰδότην αὐτῆν, οὐκ οὐδε-
μιάς μετατροπῆς τῆς παραλλαγῆς, ἢ
ἐδανείσθημεν ἐκ τῶν μουσικῶν ἔργων τοῦ κ.
Ν Ποταμῆ τῶν ἀδεία τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ
Ἐκκλ. ἐκδοθέντων καὶ ἐκ τῆς Κυφελῆς

Ἦχος ᾠ

Α δω νη η Κυ θη η η ρα ὡς εἰ δε

Αι γε νε αι αι πα α α σαι υ μνον τη

νε κρον η η δη στο γων ε χο ον τα χαι ταν

τα φη η η σου προσ φερου σι Χρι στε μου

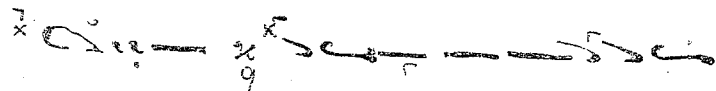
(Ἐκ τῆς Πανθεκτ)

Ἦχος λ. π. χ.
ᾠ

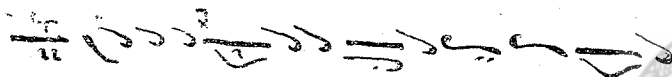
Ποικιλοθρόνα θα να τη Αφροδιτα

Αξιόν εστι μεγαλυ νειν σε τον ζω ο

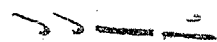
παιδιος δο λο πλο κε λισσομαι μη

δο ο την τον εν τω σταυ ρω τας χειρας

η μασαισι μηδανιασι Δα μια ποτι

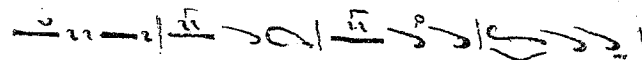
εχ τει ναντα και συντρι ψαντα τοκρα ατος

α θυ υ μον

του εχθρου

Ρυθμός τρισημος
22

Θ ε ο το ο κε η η ελ'πι ι ις

Δ ο ξε μοι λυ ραν Ο μη η η ρου

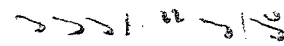
παν των των Χρι σται α νων η σχε

φο νι ης α νευ θε νο ο ορ δης ρε

πε φρου ουρει φυ υ λα τε εε του ους ελ

ρε μοι κυπελλα θε ε ε σμων φερε μοι οι

πι ι ζονταεις σε η
νο μους κερα α σω

Ηχος α' π' 9

Ολβι α δα πα α ντες αι σα λυ

Η. ζω η ευ τα α θω κα τε τε

υ υ σι πε νον με τα νις

ε ε θης Χρι στε κατ αγ γεε

σονται τε λευ ται και σω μα μεν

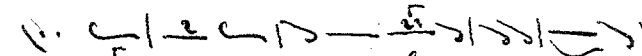
λων στρατι αι ε ξε πλητ τον το

παν των ε πεται θανα τω πε ρι σθενει

συ γκα τα βα σιν δο ξα ζουσι σω ωτηρ

Ηχος α' π' 9

Ο Ο Αγ γε λος ε δο α ατη κε χα

Α.. α να κρε ων ι δων με σθη ι ος

ρι τω με ε νη σγ η Παρ θε νε
με λω ω δος c ναρ λε γων προς

χαι αι αι ρε και παλι ε ρω χαι αι ρε
ει ει πεν καγω δρα μων προς αυ αυ τον

ο σος υι ος α νε εστητρι η μερι εκ
πε ρι πλα κην φε λη σας γερωων μεν η καλος

ου
δε.

Τονισμος του Αδωνιου ἔκρου
κατά τό ἀρχαιότατον μουσικόν σύστημα.
Ἄρμ. Αὐδ.

Γ Δ Ε Ἀ Γ Δ Ε Ἀ Γ Β Α

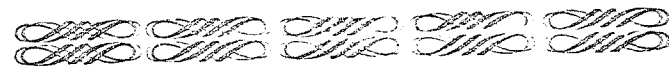
Α δω ω νιν η κυ θη η η ρα

Γ Β Γ Ἀ Ε Ζ Η Α Η

ω ει δε νε κρον η η η δη

Ζ Ε Δ Ε Ζ Ἐ Δ Γ Δ Γ

στου γναν ε χο ον τα χαι αι αι των

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Σ Μ Υ Ρ Ν Η

Γ. Σωτηρίου Γυμνασιάρχου Εύαγγ. Σχολής.

Έμμ. Δούκας καθηγ.

Χ. Αναστασιάδης καθηγ. Εύαγγ. Σχολής

Ίωάννης Διαμαντόπουλος καθ. και διευθ. ιδιουν.

Λυκαίου

Άρ. Χαροκόπος ιεροκρη. τής Εύσεθείας.

Χ. Αρώνης καθ. και διευθ. ιδιουντηρ. Λυκ.

Κ. Στυλιανόπουλλος διδάκτ. τής Φιλολογ.

Μαρκόπουλος

Δ. Λογοθέτης διευθ. τής σχολής Σοφισίου.

Ν. Νικολαΐδης » » » Φασουλά.

Ε. Αντωνιάδης » » » Κιοππετζόγλου

Ι. Πανταζίδης διδ.

Άντ. Δίγκας.

Δ. Νεστορίδης διευθ. ιδιουντ. Λυκ.

Ν. Μοσχάτος διευθ. τής σχ. Άγ. Τρυφ.

Δ. Μιχαηλίδης διευθ. τής σχ. Άγ. Γεωργίου

Άναστ. Μουχτόγλους διευθ. τής σχ. Άγ. Δημ.

Ήλίας Ακάσεγλους σόματα 5.

Ι. Πετρίδης διδ.

Δημ. Ραφτόπουλος

Τιμᾶται δραχμῆς

